

ΟΧΙ ΣΤΑ ΠΥΡΗΝΙΚΑ ΟΠΛΑ

Δημοσιεύθηκε από τη Διεθνή Εκστρατεία για την Κατάργηση των Πυρηνικών Όπλων (ICAN) το 2026.
Κείμενο: Tim Wright. Εικονογράφηση: Gabriel Silveira. Ιστοσελίδα: Tectonica. ΕΛΛΗΝΙΚΑ μετάφραση
από Νίκο Στεργίου, Μαρία Σωτηροπούλου Αρβανίτη, Φυλακτή Στεφανάκη.

Πορεία με δάδες στο Όσλο της Νορβηγίας, σε ένδειξη υποστήριξης προς τη Συνθήκη
για την Απαγόρευση των Πυρηνικών Όπλων (TPNW). Πηγή: Kristian Laemmle-Ruff

Τα πυρηνικά όπλα αποτελούν μια σοβαρή και αυξανόμενη απειλή για την ανθρωπότητα και τον πλανήτη μας. Η εξάλειψή τους είναι ένα ολοένα και πιο επείγον καθήκον.

Η πλειονότητα των εθνών του κόσμου είναι σταθερά προσηλωμένη σε αυτόν τον στόχο, έχοντας προσχωρήσει στο ορόσημο της Συνθήκης για την Απαγόρευση των Πυρηνικών Όπλων, η οποία τέθηκε σε ισχύ το 2021.

Αλλά εννέα έθνη εξακολουθούν να κατέχουν τα απόλυτα όπλα μαζικής καταστροφής, αψηφώντας τη νέα διεθνή νόρμα και τη θέληση των πολιτών τους. Κάθε χρόνο, σπαταλούν δισεκατομμύρια δολάρια αναβαθμίζοντας και επεκτείνοντας τα οπλοστάσιά τους.

Μια επικίνδυνη κούρσα πυρηνικών εξοπλισμών βρίσκεται σε εξέλιξη, και ο κίνδυνος χρήσης πυρηνικών όπλων – είτε σκόπιμης είτε τυχαίας – είναι σήμερα τόσο υψηλός όσο ποτέ άλλοτε. Ανά πάσα στιγμή, βρισκόμαστε μόλις μια λανθασμένη απόφαση μακριά από μια παγκόσμια καταστροφή.

Για την πρόληψη της απaráμιλλης βλάβης που έχουν σχεδιαστεί να προκαλούν τα πυρηνικά όπλα, οι κυβερνήσεις πρέπει να δράσουν με επείγοντα τρόπο για την εξάλειψή τους – τη μόνη εγγύηση ενάντια στην περαιτέρω χρήση και τις δοκιμές τους.

Αλλά αυτό θα συμβεί μόνο εάν οι άνθρωποι παντού ξεσηκωθούν και απαιτήσουν δράση.

Τα χειρότερα όπλα του κόσμου	3
Χιροσίμα και Ναγκασάκι	11
Η κληρονομιά των πυρηνικών δοκιμών	19
Τα πυρηνικά όπλα σήμερα	27
Τα επιχειρήματα υπέρ της κατάργησης	31
Απαγόρευση των πυρηνικών όπλων	39
Δράση για την κατάργηση	45
Σχετικά με την εκστρατεία	51

Τα χειρότερα όπλα του κόσμου

Τα πυρηνικά όπλα είναι τα πιο καταστροφικά, αδιάκριτα και απάνθρωπα όπλα που κατασκευάστηκαν ποτέ. Μία μόνο βόμβα είναι αρκετά ισχυρή για να καταστρέψει μια ολόκληρη πόλη, με έναν απολογισμό νεκρών που μετριέται σε εκατοντάδες χιλιάδες, αν όχι εκατομμύρια.

Η Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού έχει περιγράψει τα πυρηνικά όπλα ως «μοναδικά ως προς την καταστροφική τους ισχύ, το ανείπωτο ανθρώπινο μαρτύριο που προκαλούν... και την απειλή που συνιστούν για το περιβάλλον, για τις μελλοντικές γενιές και πράγματι για την επιβίωση της ανθρωπότητας».

Απελευθερώνοντας τεράστιες ποσότητες ραδιενέργειας, δηλητηριάζουν τον αέρα, τη γη, το νερό και το σώμα μας, προκαλώντας βλάβες πέρα από τα εθνικά σύνορα και τις γενιές.

Όσο υπάρχουν, υπάρχει ένας πολύ πραγματικός κίνδυνος να χρησιμοποιηθούν ξανά, και οι συνέπειες θα είναι καταστροφικές – συμπεριλαμβανομένων των ανθρώπων σε έθνη που δεν έχουν καμία σχέση με τη σύγκρουση στην οποία χρησιμοποιούνται.

Επιπτώσεις ενός πυρηνικού όπλου

Θερμότητα

Όταν ένα πυρηνικό όπλο πυροδοτείται, απελευθερώνει ακραία θερμότητα. Σχεδόν τα πάντα και οι πάντες κοντά στο σημείο μηδέν μετατρέπονται ακαριαία σε στάχτη και ατμό.

Μια μεγάλη πύρινη σφαίρα, με θερμοκρασία πάνω από ένα εκατομμύριο βαθμούς Κελσίου στον πυρήνα της, υψώνεται στον ουρανό και οι θερμοκρασίες εδάφους φτάνουν τους αρκετούς χιλιάδες βαθμούς – υψηλότερες από την επιφάνεια του Ήλιου. Η ακραία θερμότητα προκαλεί πυρκαγιές σε μια ευρεία περιοχή, οι οποίες απελευθερώνουν τοξικό καπνό και αέρια καύσης στον αέρα και ενώνονται για να σχηματίσουν μια γιγαντιαία πύρινη καταιγίδα.

Ακόμα και άνθρωποι που βρίσκονται δεκάδες χιλιόμετρα μακριά από το σημείο μηδέν υφίστανται σοβαρά, απειλητικά για τη ζωή εγκαύματα, ενώ άνθρωποι πολύ πιο μακριά τυφλώνονται από τη φωτεινή λάμψη του φωτός.

Ωστικό κύμα

Ένα πυρηνικό όπλο δημιουργεί επίσης έναν τεράστιο, ταχέως κινούμενο τοίχο αέρα υψηλής πίεσης, γνωστό ως ωστικό κύμα, το οποίο κινείται προς τα έξω για πολλά χιλιόμετρα. Εκσφενδονίζει ανθρώπους στον αέρα, τους αφήνει αναίσθητους, κομματιάζει τα σώματά τους και προκαλεί κατάρρευση των πνευμόνων τους.

Κτίρια σε μια ευρεία περιοχή ισοπεδώνονται πλήρως και πολλοί άνθρωποι συνθλίβονται μέχρι θανάτου. Αντικείμενα εκσφενδονίζονται στον αέρα σαν βλήματα. Ακόμα και μεγάλοι ουρανοξύστες από σκυρόδεμα και χάλυβα καταστρέφονται από τη δύναμη της έκρηξης.

Ραδιενέργεια

Η πυρηνική αλυσιδωτή αντίδραση που προκαλεί την έκρηξη απελευθερώνει μια τεράστια ποσότητα ιοντίζουσας ακτινοβολίας, η οποία διεισδύει βαθιά στο σώμα των ανθρώπων, καταστρέφοντας ή καταστρέφοντας τα κύτταρά τους και προκαλώντας ασθένειες.

Ακόμα και σε απόσταση αρκετών χιλιομέτρων από το σημείο μηδέν, οι άνθρωποι λαμβάνουν μια δόση ακτινοβολίας αρκετά υψηλή ώστε να προκαλέσει θάνατο από οξεία δηλητηρίαση από ακτινοβολία. Τα συμπτώματα περιλαμβάνουν εμετό, αιμορραγία των ούλων, διάρροια και απώλεια μαλλιών. Οι περισσότεροι πασχοντες πεθαίνουν μέσα σε μερικούς μήνες από την επίθεση.

Ορισμένοι ανακάμπτουν από το οξύ στάδιο της ασθένειας, αλλά πεθαίνουν χρόνια ή ακόμη και δεκαετίες αργότερα από καρκίνους και άλλες ασθένειες που προκαλούνται από τις καθυστερημένες επιπτώσεις της ακτινοβολίας. Ορισμένοι επιζώντες εμφανίζουν χρωμοσωμικές ανωμαλίες και άλλους τύπους γενετικής βλάβης, οι οποίες μπορούν να μεταβιβαστούν στις μελλοντικές γενιές.

Ραδιενεργός κατάλοιπο

Ένα πυρηνικό όπλο δημιουργεί επίσης ένα τεράστιο ραδιενεργό σύννεφο σε σχήμα μανιταριού, το οποίο απορροφά ραδιενεργή σκόνη και συντρίμια σε μια στήλη και τα απελευθερώνει στην ατμόσφαιρα. Τα ρεύματα του ανέμου τα διασπείρουν στον αέρα και τελικά πέφτουν στο έδαφος σε μια τεράστια περιοχή.

Γνωστό ως ραδιενεργό κατάλοιπο, ενέχει άμεσους και μακροπρόθεσμους κινδύνους για την υγεία ακόμη και για ανθρώπους μακριά από το σημείο μηδέν. Ορισμένα ραδιενεργά ισότοπα παραμένουν επικίνδυνα για πολλά χρόνια, μολύνοντας το έδαφος, το νερό και τα αποθέματα τροφίμων.

Ηλεκτρο- μαγνητικός παλμός

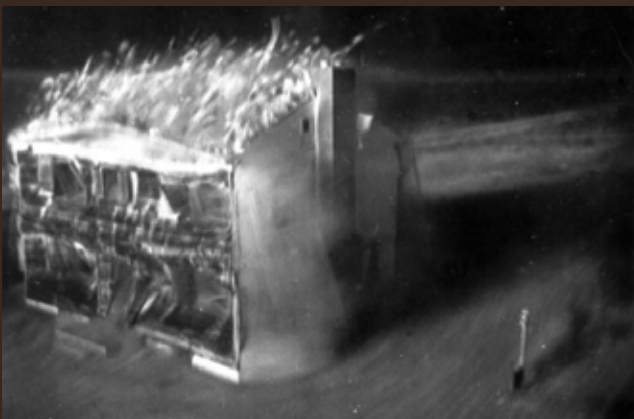
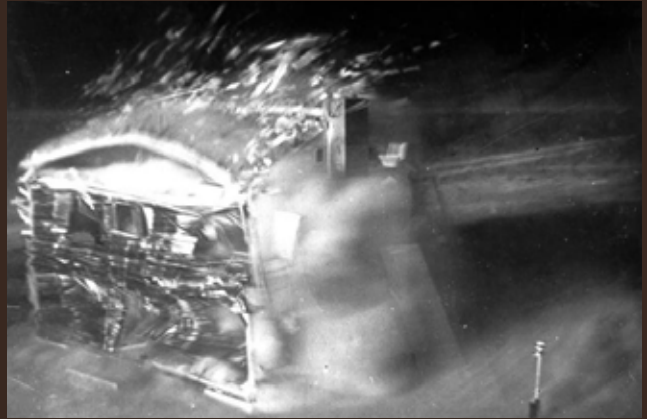
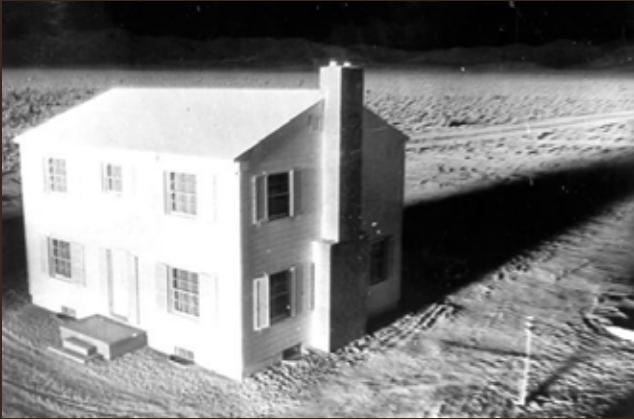
Εάν πυροδοτηθεί σε μεγάλο υψόμετρο, ένα πυρηνικό όπλο εκπέμπει έναν ισχυρό ηλεκτρομαγνητικό παλμό, ο οποίος καταστρέφει τα ηλεκτρονικά συστήματα σε μια ευρεία περιοχή. Οι κυψελωτές επικοινωνίες, οι δυνατότητες του διαδικτύου και η τραπεζική τεχνολογία διακόπτονται σοβαρά.

Αυτό το φαινόμενο παρατηρήθηκε για πρώτη φορά κατά την εποχή των ατμοσφαιρικών και υψηλού υψομέτρου πυρηνικών δοκιμών. Το 1962, όταν οι Ηνωμένες Πολιτείες δοκίμασαν ένα πυρηνικό όπλο στο διάστημα, περίπου 400 χιλιόμετρα πάνω από την ατόλη Τζόνστον στον Ειρηνικό Ωκεανό, προκάλεσε ζημιές στα φώτα του δρόμου και στα τηλέφωνα στη Χαβάη, περισσότερο από 1.450 χιλιόμετρα μακριά.

Μια πυρηνική έκρηξη πολύ υψηλής ισχύος και μεγάλου υψομέτρου θα μπορούσε να καταστρέψει τα ηλεκτρονικά συστήματα σε μια ολόκληρη ήπειρο.

Οι αντιασφυξιγόνες μάσκες δεν προσφέρουν καμία προστασία από την ακτινοβολία γάμμα. Πηγή: Ricky Pitman

Οι επιπτώσεις της έκρηξης μιας πυρηνικής δοκιμαστικής έκρηξης σε ένα προσομοιωμένο σπίτι στην πολιτεία της Νεβάδα των ΗΠΑ. Πηγή: Κυβέρνηση των ΗΠΑ

Η μεγαλύτερη ευαλωτότητα των παιδιών

Τα βρέφη και τα παιδιά είναι ιδιαίτερα ευάλωτα στις επιπτώσεις των πυρηνικών όπλων. Είναι πιο πιθανό από τους ενήλικες να πεθάνουν από εγκαύματα (καθώς το δέρμα τους είναι πιο λεπτό και ευαίσθητο), τραυματισμούς από το ωστικό κύμα (δεδομένης της σχετικής ευθραυστότητας του σώματός τους) και οξεία ασθένεια από ακτινοβολία (καθώς έχουν περισσότερα κύτταρα που αναπτύσσονται και διαιρούνται γρήγορα).

Είναι επίσης λιγότερο ικανά να απεγκλωβιστούν από κτίρια που έχουν καταρρεύσει και φλέγονται ή να λάβουν άλλα μέτρα στη συνέχεια για να αυξήσουν τις πιθανότητες επιβίωσής τους.

Ένα παιδί υποβάλλεται σε θεραπεία για εγκαύματα μετά την αμερικανική πυρηνική βομβιστική επίθεση στο Ναγκασάκι το 1945. Πηγή: Yasuo Tomishige

Πυρηνικός χειμώνας και λιμός

Τα πυρηνικά όπλα είναι οι μόνες συσκευές που δημιουργήθηκαν ποτέ με την ικανότητα να καταστρέψουν όλες τις σύνθετες μορφές ζωής στη Γη.

Εάν εκατό ή περισσότερα από αυτά χρησιμοποιούνταν εναντίον πόλεων, η αιθάλη και ο καπνός από τις επακόλουθες πύρινες καταιγίδες θα κάλυπταν τον πλανήτη και θα απέκλειαν το ηλιακό φως για πάνω από μια δεκαετία, οδηγώντας σε δραματική πτώση των παγκόσμιων θερμοκρασιών – ένα φαινόμενο γνωστό ως πυρηνικός χειμώνας.

Βυθισμένος στο σκοτάδι, ο κόσμος θα βίωνε συνθήκες παγετού ακόμα και σε περιοχές που σήμερα είναι τροπικές. Οι καλλιέργειες τροφίμων θα αποδεκατίζονταν και η παγκόσμια γεωργική παραγωγή θα κατέρρεε, οδηγώντας σε εκτεταμένο λιμό και κοινωνική κατάρρευση.

Οι επιδημίες μολυσματικών ασθενειών και οι συγκρούσεις για τους σπάνιους πόρους θα γίνονταν έντονες. Οι άνθρωποι που είναι ήδη υποσιτισμένοι θα διέτρεχαν τον μεγαλύτερο κίνδυνο θανάτου.

Ακόμη και ένας λεγόμενος «περιορισμένος» πυρηνικός πόλεμος –που θα περιλάμβανε ένα μικρό κλάσμα του παγκόσμιου αποθέματος πυρηνικών όπλων– θα έθετε μεγάλο μέρος του παγκόσμιου πληθυσμού σε κίνδυνο λιμοκτονίας.

Ένας τέτοιος πόλεμος θα εξαντλούσε σοβαρά το στρώμα του όζοντος, οδηγώντας σε σημαντική αύξηση ορισμένων καρκίνων και καταστροφική απώλεια της θαλάσσιας ζωής. Πολλά είδη φυτών και ζώων θα αντιμετώπιζαν εξαφάνιση και η ζημιά στον πλανήτη θα ήταν μη αναστρέψιμη.

Εκτοπισμός και οικονομική κατάρρευση

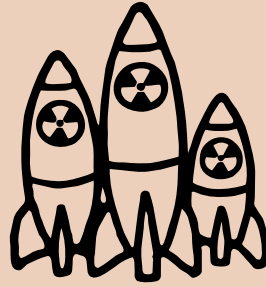
Σε έναν πυρηνικό πόλεμο, εκατομμύρια άνθρωποι που θα εκτίθεντο σε ραδιενεργά κατάλοιπα θα αναγκάζονταν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους προς γειτονικές χώρες, έχοντας επείγουσα ανάγκη για στέγαση, μη μολυσμένα τρόφιμα και νερό, καθώς και υγειονομική περίθαλψη. Ο αριθμός των ανθρώπων που θα αναζητούσαν καταφύγιο θα ήταν άνευ προηγουμένου στην ιστορία.

Η χρήση πολλαπλών πυρηνικών όπλων θα διέκοπτε επίσης σοβαρά το διεθνές εμπόριο και τις τηλεπικοινωνίες, και πιθανώς θα οδηγούσε σε παγκόσμια οικονομική κατάρρευση, η οποία θα επιδείνωνε τη φτώχεια και θα πήγαινε πίσω τους στόχους της ανθρώπινης ανάπτυξης κατά δεκαετίες.

Κανένα έθνος και κανένα άτομο δεν έχει ανοσία στις πιθανές επιπτώσεις.

Παγκόσμιες κλιματικές επιπτώσεις

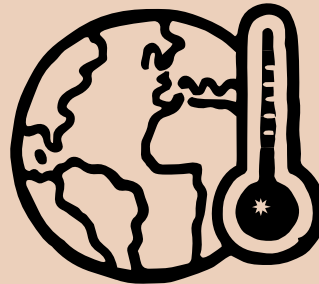
Χρησιμοποιούνται
πολλαπλά πυρηνικά
όπλα.

Η αιθάλη και ο
καπνός αποκλείουν
το ηλιακό φως.

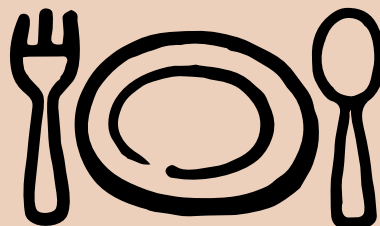
Οι παγκόσμιες
θερμοκρασίες
πέφτουν δραματικά.

Η γεωργική
παραγωγή
καταρρέει.

Εκατομμύρια
άνθρωποι πεθαίνουν
από λιμοκτονία.

*«Μετά από λίγο, κοίταξα έξω από το καταφύγιο
αντιαεροπορικής προστασίας. Βρήκα
ανθρώπους διάσπαρτους σε όλη την παιδική
χαρά. Το έδαφος ήταν καλυμμένο σχεδόν
εξ ολοκλήρου με σώματα. Οι περισσότεροι
έδειχναν νεκροί και κείτονταν ακίνητοι. Εδώ
κι εκεί, ωστόσο, κάποιοι κουνούσαν τα πόδια
τους ή σήκωναν τα χέρια τους. »*

– Fujio Tsujimoto, πέντε ετών, Ναγκασάκι

Μια έκθεση στο Μουσείο Ειρήνης της Χιροσίμα.

Χιροσίμα και Ναγκασάκι

Περισσότεροι από ένα τέταρτο του εκατομμυρίου άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους όταν οι Ηνωμένες Πολιτείες έριξαν δύο σχετικά μικρές πυρηνικές βόμβες στις ιαπωνικές πόλεις Χιροσίμα και Ναγκασάκι τον Αύγουστο του 1945 – η πρώτη και μοναδική χρήση πυρηνικών όπλων σε πόλεμο.

Πολλοί απανθρακώθηκαν ακαριαία. Άλλοι πέθαναν με αγωνία ώρες, ημέρες ή εβδομάδες μετά τις επιθέσεις από σοβαρά εγκαύματα, τραυματισμούς από το ωστικό κύμα και οξεία ασθένεια από την ακτινοβολία. Αμέτρητοι άλλοι πέθαναν χρόνια αργότερα από καρκίνους που σχετίζονται με την ακτινοβολία και άλλες ασθένειες.

Για να αποτραπεί η επανάληψη τέτοιων θηριωδιών, τα έθνη πρέπει να δράσουν με επείγοντα τρόπο για την εξάλειψη των πυρηνικών όπλων.

Στη Χιροσίμα και στο Ναγκασάκι, οι σκηνές της καταστροφής ήταν αποκαλυπτικές: Σχολικές αυλές διάσπαρτες με νεκρά και ετοιμοθάνατα παιδιά. Μητέρες να κρατούν στην αγκαλιά τους τα άψυχα μωρά τους. Άνθρωποι με τα έντερά τους έξω και λωρίδες δέρματος να κρέμονται από τα άκρα τους.

Οι περισσότεροι από τα θύματα πέθαναν χωρίς καμία φροντίδα για την ανακούφιση του πόνου τους, καθώς ελάχιστα νοσοκομεία παρέμειναν όρθια, οι ιατρικές προμήθειες είχαν καταστραφεί και οι περισσότεροι γιατροί και νοσηλευτές είχαν σκοτωθεί ή τραυματιστεί. Όσοι εισήλθαν στις πόλεις μετά την επίθεση για να προσφέρουν βοήθεια διακινδύνευσαν τη δική τους ζωή λόγω της υπολειμματικής ακτινοβολίας.

Σημείο μηδέν

Σε κάθε πόλη, όσοι βρίσκονταν πιο κοντά στο σημείο μηδέν –γνωστό ως το υπόκεντρο της έκρηξης– είχαν ελάχιστες πιθανότητες επιβίωσης. Σχεδόν όλοι σε ακτίνα 1,2 χιλιομέτρων και απροστάτευτοι από τις επιπτώσεις της βόμβας πέθαναν ακαριαία ή μέσα σε λίγες εβδομάδες.

Οι θερμοκρασίες εδάφους στο υπόκεντρο έφτασαν τους 3.000 έως 4.000 βαθμούς Κελσίου, με ανθρώπους σε απόσταση έως και 3,5 χιλιομέτρων να υφίστανται εγκαύματα. Ισχυρά ωστικά κύματα κατέστρεψαν τις περισσότερες ξύλινες κατασκευές σε ακτίνα 2 χιλιομέτρων.

Ακόμα και σε απόσταση 1 χιλιομέτρου, οι άνθρωποι έλαβαν μια αρκετά υψηλή δόση ιοντίζουσας ακτινοβολίας ώστε να πεθάνουν από οξεία δηλητηρίαση από ακτινοβολία. Πολλοί άνθρωποι πολύ πιο μακριά πέθαναν επίσης από τις καθυστερημένες επιπτώσεις της έκθεσης στην ακτινοβολία.

Η συντριπτική πλειονότητα των θυμάτων –πάνω από 90 τοις εκατό– ήταν πολίτες, συμπεριλαμβανομένων περίπου 38.000 παιδιών. Κατά τη διάρκεια της επίθεσης στη Χιροσίμα, περίπου 8.400 μαθητές γυμνασίου βρίσκονταν σε εξωτερικούς χώρους δημιουργώντας αντιτυρικές ζώνες ως μέτρο πολιτικής άμυνας· 6.300 από αυτούς σκοτώθηκαν.

Οι συνέπειες

Στον χαοτικό απόηχο των βομβαρδισμών γονείς έψαχναν απεγνωσμένα για τα παιδιά τους και τα παιδιά για τους γονείς τους. Ορισμένοι βρήκαν μόνο τα απανθρακωμένα λείψανα ή προσωπικά αντικείμενα των αγαπημένων τους· άλλοι δεν βρήκαν κανένα ίχνος.

Οι προσπάθειες επανένωσης των μελών της οικογένειας έγιναν πιο δύσκολες από το γεγονός ότι πολλοί είχαν υποστεί τόσο σοβαρούς τραυματισμούς που ήταν ελάχιστα αναγνωρίσιμοι.

Ορισμένα θύματα δεν έφεραν καθόλου σωματικές ουλές, αλλά ξαφνικά αρρώστησαν και πέθαναν. Οι θάνατοί τους προκάλεσαν έκπληξη στους διασώστες της πρώτης γραμμής, οι οποίοι δεν γνώριζαν ότι είχε χρησιμοποιηθεί ένας νέος τύπος όπλου με ολέθριες, ραδιενεργές επιπτώσεις.

Πολλές έγκυες γυναίκες στις πόλεις απέβαλαν ή γέννησαν μωρά που πέθαναν κατά τη διάρκεια της βρεφικής ηλικίας, καθώς η ακτινοβολία από τις βόμβες είχε εισχωρήσει στη μήτρα τους. Οι συγγενείς ανωμαλίες, συμπεριλαμβανομένης της μικροκεφαλίας, ήταν συχνές στα μωρά που εκτέθηκαν στη μήτρα.

Ναγκασάκι, έναν μήνα μετά την επίθεση. Πηγή: Κυβέρνηση των ΗΠΑ

Ένα αγόρι στο Ναγκασάκι παραλαμβάνει τα επιδοτούμενα τρόφιμα μετά την καταστροφή. Πηγή: Yōsuke Yamahata

Το τρίκυκλο του Σινίτσι

Κατά τη διάρκεια της επίθεσης στη Χιροσίμα, ο τρίχρονος Σινίτσι Τετσουτάνι βρισκόταν έξω από το σπίτι του κάνοντας αυτό που αγαπούσε περισσότερο – να οδηγεί το τρίκυκλό του.

Υπέστη σοβαρούς τραυματισμούς, συμπεριλαμβανομένων εγκαυμάτων σε ολόκληρο το σώμα του, και πέθανε αρκετές ώρες αργότερα. Οι δύο αδελφές του, η Μιτσίκο και η Γιόκο, σκοτώθηκαν επίσης.

Ο πατέρας τους παρατήρησε χρόνια αργότερα: «Αυτό δεν πρέπει να συμβεί ποτέ στα παιδιά. Παρακαλώ εργαστείτε για να δημιουργήσετε έναν ειρηνικό κόσμο όπου τα παιδιά μπορούν να παίζουν με την ψυχή τους».

Το καμένο τρίκυκλο του Σινίτσι βρίσκεται τώρα σε μόνιμη έκθεση στο Μουσείο Μνήμης Ειρήνης της Χιροσίμα, και ένα γλυπτό βασισμένο σε αυτό βρίσκεται στο Διεθνές Μουσείο Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου στη Γενεύη. Έχει γίνει ένα συγκινητικό σύμβολο του πόνου των παιδιών στις πυρηνικές επιθέσεις.

Πηγή: Μουσείο Ειρήνης της Χιροσίμα, δωρεά του Νομπούο Τετσουτάνι

Αδελφές στη Χιροσίμα

Η δίχρονη Κιμίνο Βαταόκα και η πεντάχρονη αδελφή της, Χιρόνο, βρίσκονταν στο σπίτι με τους γονείς τους όταν δέχθηκε επίθεση η Χιροσίμα. Και οι τέσσερις σκοτώθηκαν.

Μια άλλη αδελφή, η Καγιόκο, βρισκόταν κοντά στο σημείο μηδέν και πέθανε επίσης. Μόνο η μεγαλύτερη αδελφή, η Τσιζούκο, επέζησε.

Πιστεύεται ότι αυτή η φωτογραφία του Κιμίνο (αριστερά) και του Χιρόνο (δεξιά) τραβήχτηκε μόλις μία μέρα πριν από τη ρίψη της πυρηνικής βόμβας.
Πηγή: Μίχο Ιβάτα

Ακτινοβολημένοι από τη βόμβα

Ο Τόρου Ικεμότο ήταν επτά ετών και η αδελφή του, Αϊκο, ήταν εννέα όταν καταστράφηκε η Χιροσίμα. Και οι δύο βρίσκονταν σε εσωτερικό χώρο, περίπου 1 χιλιόμετρο από το υπόκεντρο.

Μέσα σε τέσσερις ή πέντε ημέρες από την επίθεση, τα μαλλιά τους άρχισαν να πέφτουν και εμφάνισαν πυρετό και αιμορραγία στα ούλα –συμπτώματα οξείας δηλητηρίασης από ακτινοβολία.

Ενώ και οι δύο ανακάμψαν από το οξύ στάδιο της ασθένειας, τελικά υπέκυψαν στις καθυστερημένες επιπτώσεις της ακτινοβολίας. Ο Τόρου πέθανε σε ηλικία 11 ετών και η Αϊκο στα 29 της.

Τα αδέλφια Τόρου (αριστερά) και Αϊκο (δεξιά) στο Νοσοκομείο του Ερυθρού Σταυρού της Χιροσίμα τον Οκτώβριο του 1945. Πηγή: Σουνκίτσι Κικούτσι

Επιζώντες

Όσοι, από τύχη, επέζησαν από τους πυρηνικούς βομβαρδισμούς της Χιροσίμα και του Ναγκασάκι έγιναν γνωστοί στα ιαπωνικά ως hibakusha, ή «άνθρωποι που επηρεάστηκαν από την έκρηξη».

Πολλοί υπέστησαν ισόβιο πόνο και δυσφορία λόγω των τραυματισμών τους, μαζί με ψυχολογικό τραύμα. Ορισμένοι ανέπτυξαν παχύ ουλώδη ιστό στο σώμα και στο πρόσωπό τους ή έζησαν για δεκαετίες με θραύσματα γυαλιού ενσωματωμένα βαθιά στη σάρκα τους.

Οι γυναίκες αντιμετώπισαν ιδιαίτερες δυσκολίες και στίγμα λόγω των φόβων ότι η γενετική βλάβη που προκλήθηκε από τις βόμβες θα μεταβιβαζόταν στα παιδιά και στα εγγόνια τους.

Μέσα σε λίγα χρόνια από τις επιθέσεις, οι επιζώντες άρχισαν να εμφανίζουν καρκίνους και άλλες ασθένειες σε ασυνήθιστα υψηλά ποσοστά ως αποτέλεσμα των καθυστερημένων επιπτώσεων της ακτινοβολίας. Η λευχαιμία ήταν ιδιαίτερα συχνή στα πρώτα χρόνια.

Για να προειδοποιήσουν τον κόσμο για τον κίνδυνο των πυρηνικών όπλων, πολλοί επιζώντες έχουν μοιραστεί δημόσια τις προσωπικές τους μαρτυρίες για το τι συνέβη το 1945. Ορισμένοι που ήταν παιδιά την εποχή των επιθέσεων είναι ακόμα ζωντανοί σήμερα και συνεχίζουν αυτό το έργο αποκάλυψης της αλήθειας.

Το μήνυμά τους ήταν σαφές και συνεπές κατά τη διάρκεια των δεκαετιών: Τα πυρηνικά όπλα και η ανθρωπότητα δεν μπορούν να συνυπάρξουν.

Το 2024, η Nihon Hidankyo –μια ιαπωνική συννομοσπονδία οργάνωσης που εκπροσωπεί τους επιζώντες– κέρδισε το Νόμπελ Ειρήνης «για τις προσπάθειές της να επιτύχει έναν κόσμο ελεύθερο από πυρηνικά όπλα και για την απόδειξη μέσω μαρτυριών ότι τα πυρηνικά όπλα δεν πρέπει να χρησιμοποιηθούν ποτέ ξανά».

Η θαρραλέα, αδιάκοπη συνηγορία των επιζώντων έχει εμπνεύσει πολλούς ανθρώπους σε όλο τον κόσμο να ενταχθούν στο κίνημα για την κατάργηση των πυρηνικών.

Ένας επιζών και υποστηρικτής

Ως 16χρονο αγόρι, ο Σουμιτέρου Τανιγκούτσι επέζησε από τον πυρηνικό βομβαρδισμό του Ναγκασάκι. «Στη λάμψη της έκρηξης, εκτινάχθηκα από το ποδήλατό μου από πίσω και έπεσα με δύναμη στο έδαφος», διηγήθηκε.

Όταν σήκωσε το κεφάλι του, είδε ότι τα παιδιά που έπαιζαν γύρω του μόλις λίγες στιγμές πριν ήταν τώρα νεκρά.

Παρά το γεγονός ότι βρισκόταν σχεδόν 2 χιλιόμετρα μακριά από το υπόκεντρο, υπέστη σοβαρά εγκαύματα στην πλάτη, στο αριστερό χέρι και στο αριστερό πόδι. Οι πληγές του μολύνθηκαν σύντομα και πέρασε σχεδόν τέσσερα χρόνια στο νοσοκομείο για να ανακάμψει, συμπεριλαμβανομένων 21 μηνών ξαπλωμένος μπρούμυτα.

Ο πόνος από τα τραύματά του δεν έφυγε ποτέ. Αφιέρωσε μεγάλο μέρος της ζωής του στον σκοπό της κατάργησης των πυρηνικών όπλων.

Ο Σουμιτέρου Τανιγκούτσι κοιτάζει μια φωτογραφία του που τραβήχτηκε το 1946, με την πλάτη του να φέρει τα σημάδια της βόμβας της Ναγκασάκι. Πηγή: Γιούρικο Νακάο

Ο Ιρότζι Κεμπένλι, 13 ετών, υπέστη εγκαύματα από ακτινοβολία όταν οι Ηνωμένες Πολιτείες πραγματοποίησαν δοκιμή πυρηνικού όπλου στις Νήσους Μάρσαλ το 1954. Πηγή: Κυβέρνηση των ΗΠΑ

Το μανιτάρι από την έκρηξη της πυρηνικής δοκιμής. Πηγή: Κυβέρνηση των ΗΠΑ

Η κληρονομιά των πυρηνικών δοκιμών

Για να αυξήσουν την καταστροφικότητα και τη θανατηφόρα ισχύ των πυρηνικών τους δυνάμεων, και για να στείλουν προειδοποιήσεις στους αντιπάλους τους, τα πυρηνικά οπλισμένα έθνη έχουν πραγματοποιήσει περισσότερες από 2.000 εκρήξεις πυρηνικών δοκιμών σε όλο τον κόσμο από το 1945.

Απελευθερώνοντας τεράστιες ποσότητες ακτινοβολίας στην ατμόσφαιρα και στους ωκεανούς, αυτά τα τοξικά πειράματα έχουν προκαλέσει επιδημίες καρκίνων και άλλων χρόνιων ασθενειών. Τεράστιες εκτάσεις γης παραμένουν μη ασφαλείς για κατοίκηση, ακόμη και δεκαετίες μετά το κλείσιμο των χώρων δοκιμών.

Στην αμερικανική πολιτεία του Νέου Μεξικού, μόλις τρεις εβδομάδες πριν από τους πυρηνικούς βομβαρδισμούς της Χιροσίμα και του Ναγκασάκι, η κυβέρνηση των ΗΠΑ πραγματοποίησε την πρώτη πυρηνική δοκιμαστική έκρηξη στον κόσμο, με την κωδική ονομασία «Trinity». Η γιγαντιαία πύρινη σφαίρα της μετέτρεψε την άμμο σε γυαλί, φώτισε τα γύρω βουνά και έστειλε ένα σύννεφο μανιταριού από ραδιενεργά συντρίμια 12 χιλιόμετρα στον ουρανό.

Οι συνέπειες για τους εργαζόμενους στο χώρο των δοκιμών και τις κοντινές κοινότητες ήταν καταστροφικές – και συνεχίζουν να γίνονται αισθητές μέχρι σήμερα.

Το ίδιο συνέβη και για τους ανθρώπους που εργάζονται ή ζουν προς την κατεύθυνση του ανέμου ή στις εκβολές των υδάτων σε περισσότερες από 60 άλλες τοποθεσίες πυρηνικών δοκιμών σε όλο τον κόσμο, από τις ερήμους της Αυστραλίας και της Αλγερίας μέχρι τις στέπες του Καζακστάν και τις ατόλες του Ειρηνικού.

Τοποθεσίες πυρηνικών δοκιμών

Πυρηνικά όπλα έχουν δοκιμαστεί στην Αλγερία, την Αυστραλία, την Κίνα, την Ινδία, το Καζακστάν, το Κιριμπάτι, το Μάοχι Νούι (Γαλλική Πολυνησία), τα Νησιά Μάρσαλ, τη Βόρεια Κορέα, το Πακιστάν, τη Ρωσία, το Τουρκμενιστάν, την Ουκρανία, τις Ηνωμένες Πολιτείες και το Ουζμπεκιστάν.

Οι ατμοσφαιρικές εκρήξεις πυρηνικών δοκιμών –περισσότερες από 500 από τις οποίες διεξήχθησαν από το 1945 έως το 1980– είχαν ιδιαίτερα επιζήμια επίδραση, διασπείροντας ραδιενεργά σωματίδια παντού. Η συνδυασμένη καταστροφική τους δύναμη ήταν ίση με 29.000 βόμβες της Χιροσίμα.

Σήμερα, κάθε ζωντανός άνθρωπος φέρει στο σώμα του ραδιενεργές ουσίες από ατμοσφαιρικές δοκιμές, αυξάνοντας τον κίνδυνο ασθένειας. Οι γιατροί προβλέπουν ότι, με την πάροδο του χρόνου, αυτές οι παρελθούσες δοκιμές θα προκαλέσουν τουλάχιστον τέσσερα εκατομμύρια πρόωρους θανάτους από καρκίνους και άλλες ασθένειες.

Οι εκρήξεις πυρηνικών δοκιμών που διεξήχθησαν υποβρυχίως και υπογείως είχαν επίσης μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στην υγεία και στο περιβάλλον.

Στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα, η παγκόσμια ανησυχία για τις επιπτώσεις των πυρηνικών δοκιμών προκάλεσε κινήματα διαμαρτυρίας μεγάλης κλίμακας σε πολλά μέρη του κόσμου, ωθώντας τους ηγέτες να διαπραγματευτούν μια μερική απαγόρευση το 1963 και μια ολοκληρωμένη απαγόρευση το 1996. Και οι δύο βοήθησαν να σταματήσουν οι πυρηνικές δοκιμές παγκοσμίως.

Όμως οι επιπτώσεις των παρελθουσών δοκιμών στη ζωή των ανθρώπων και στα εύθραυστα οικοσυστήματα της Γης θα συνεχίσουν να γίνονται αισθητές για τις επόμενες γενιές. Η διεθνής κοινότητα έχει καθήκον όχι μόνο να διασφαλίσει ότι μια τέτοια καταστροφή δεν θα επαναληφθεί ποτέ, αλλά και να εργαστεί για την αντιμετώπιση της ζημιάς που έχει ήδη γίνει.

Λίγοι επιζώντες πυρηνικών δοκιμών οπουδήποτε στον κόσμο έχουν αποζημιωθεί ποτέ για τα δεινά τους, και οι προσπάθειες καθαρισμού των πρώην τοποθεσιών πυρηνικών δοκιμών ήταν θλιβερά ανεπαρκείς. Σε ορισμένες τοποθεσίες, οι ερειπωμένες υποδομές ενέχουν συνεχή κίνδυνο περαιτέρω μόλυνσης.

Ρατσισμός των ραδιενεργών υλικών

Οι ρατσιστικές πεποιθήσεις έχουν συχνά στηρίξει αποφάσεις που αφορούν πυρηνικές δοκιμές, με τις κυβερνήσεις και τις αποικιοκρατικές δυνάμεις να θεωρούν τους αυτόχθονες πληθυσμούς ως αναλώσιμους και τις ιερές γαίες τους ως άχρηστες και «απομακρυσμένες».

«Η γη μας, η θάλασσά μας, οι κοινότητές μας και τα φυσικά μας σώματα φέρουν την κληρονομιά αυτών των θανατηφόρων πειραμάτων μαζί μας τώρα, και για άγνωστες μελλοντικές γενιές», κατέθεσε η Καρίνα Λέστερ, μια γυναίκα Γιανκουιτζάτζαρα Ανάνγκου από την Αυστραλία, εκ μέρους ενός συνασπισμού αυτόχθονων ομάδων στα Ηνωμένα Έθνη το 2017.

Στην επιδίωξη «ολοένα και πιο θανατηφόρων όπλων μαζικής καταστροφής», οι αρχές αντιμετώπισαν τους αυτόχθονες πληθυσμούς ως «πειραματόζωα», είπε. Η συγκατάθεσή τους σπάνια ζητήθηκε, πόσο μάλλον εξασφαλίστηκε, και ελάχιστη ή καθόλου προστασία δεν προσφέρθηκε ποτέ.

Η τοξική κληρονομιά των πυρηνικών δοκιμών σήμαινε ότι πολλές κοινότητες έχουν αποσυνδεθεί από τον παραδοσιακό τρόπο ζωής τους, ανίκανοι να επιστρέψουν σε προγονικές τοποθεσίες ή να επιβιώσουν από τη γη και τα ύδατα όπως έκαναν για αιώνες.

Γαλλική πυρηνική δοκιμαστική έκρηξη στο ατόλ Μορουρόα στο Μά'οχι Νουί το 1971.

Ένας κρατήρας που σχηματίστηκε από μια σοβιετική πυρηνική δοκιμαστική έκρηξη στο Καζακστάν. Πηγή: CTBTO

Αυστραλία: Τυφλωμένοι από τη βόμβα

Το 1953, όταν ο Γιάμι Λέστερ ήταν 10 ετών, το Ηνωμένο Βασίλειο άρχισε να διεξάγει πυρηνικές δοκιμές στο Έμου Φιλντ κοντά στο σπίτι του στην αυστραλιανή επαρχία.

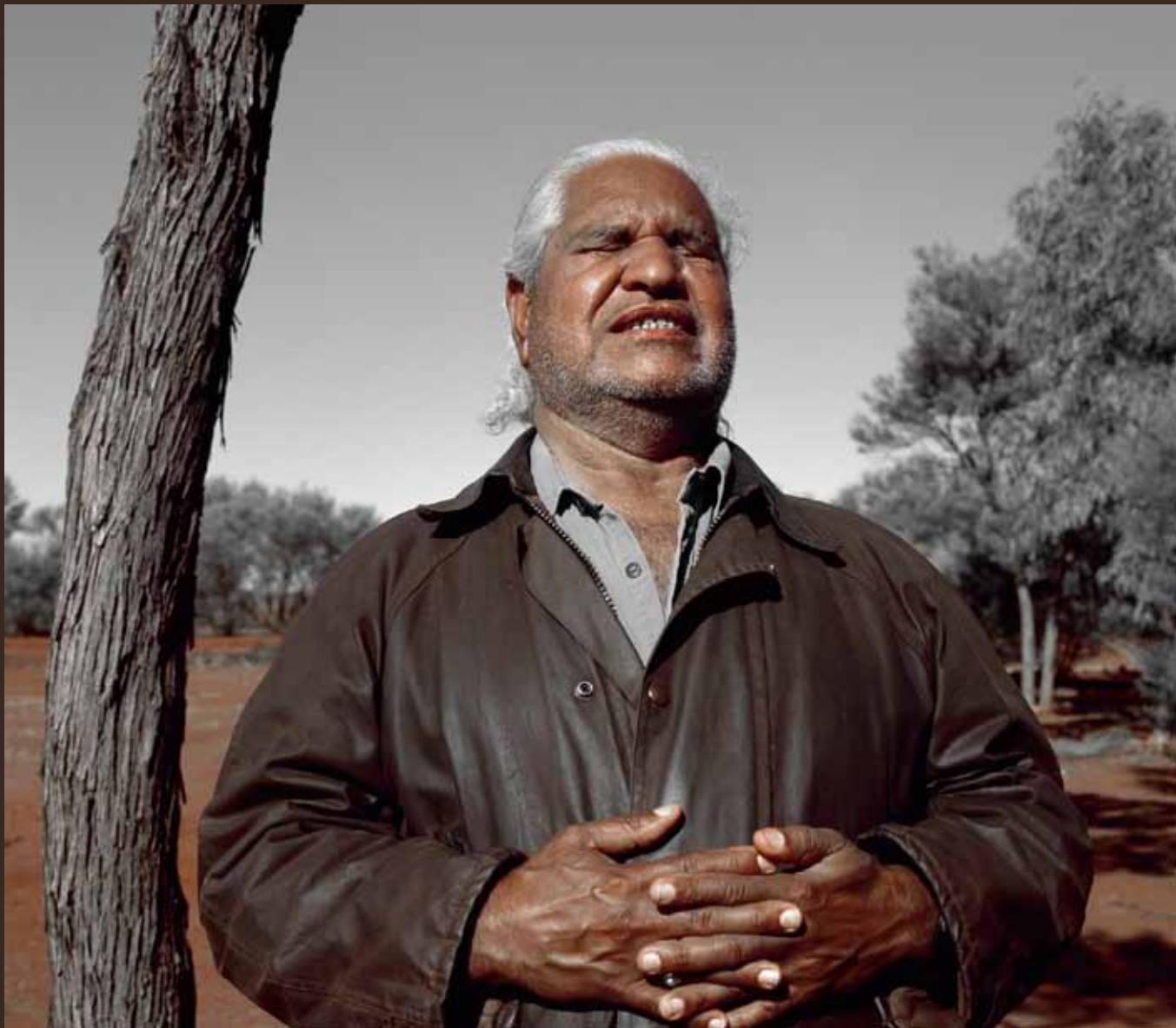
Θυμόταν τα ραδιενεργά συντρίμια, ή τη «μαύρη ομίχλη», να γεμίζουν τον ουρανό. Αυτό προκάλεσε τσούξιμο στα μάτια του και, μέσα σε τέσσερα χρόνια, είχε χάσει εντελώς την όρασή του.

«Απλώς έπαιζα με τα άλλα παιδιά. Τότε ήταν που εξεράγη η βόμβα», θυμάται. «Θυμάμαι τον θόρυβο, ήταν ένας περίεργος θόρυβος, όχι δυνατός, όχι σαν οτιδήποτε είχα ακούσει ποτέ πριν. Η γη σείστηκε ταυτόχρονα· μπορούσαμε να νιώσουμε ολόκληρο το μέρος να κινείται».

Μέσα σε λίγες ώρες, όλοι στην κοινότητά του αρρώστησαν. «Όλοι κάναμε εμετό· είχαμε διάρροια, δερματικά εξανθήματα και πονεμένα μάτια», είπε. «Κάποιοι από τους γηραιότερους ανθρώπους, πέθαναν».

Ο Γιάμι έγινε ηγετικός υποστηρικτής εκ μέρους των κοινοτήτων των Αβοριγίνων στην Αυστραλία που είχαν υποστεί βλάβη ως αποτέλεσμα των δοκιμών. Από το θάνατό του το 2017, τα παιδιά του συνεχίζουν τον αγώνα για δικαιοσύνη.

Πηγή: Jesse Boylan

Καζακστάν: Ένας καλλιτέχνης που γεννήθηκε χωρίς χέρια

Ο Καριμππέκ Κουγιούκοφ μεγάλωσε στο χωριό Εγκιντιμπουλάκ του Καζακστάν, κοντά στο Σεμιπαλατίνσκ –τη μεγαλύτερη τοποθεσία πυρηνικών δοκιμών της Σοβιετικής Ένωσης. Θυμόταν τα έπιπλα και τα σκεύη να τρέμουν κάθε φορά που γινόταν μια έκρηξη πυρηνικής δοκιμής κατά τη διάρκεια της παιδικής του ηλικίας.

Πριν από τη γέννησή του, οι γονείς του ανέβαιναν σε έναν λόφο κοντά στο σπίτι τους για να έχουν καλύτερη θέα στα φωτεινά και τεράστια σύννεφα μανιταριών που υψώνονταν στον ουρανό.

«Δεν γνώριζαν καν για τις απειλές για την υγεία και τις καταστροφικές συνέπειες των εγκλημάτων που διαπράττονταν εναντίον τους», σκέφτηκε.

Ο Καριμππέκ γεννήθηκε το 1968 χωρίς χέρια. Παρά τις σωματικές του προκλήσεις, έγινε διάσημος καλλιτέχνης, χρησιμοποιώντας τα πόδια και το στόμα του για να ζωγραφίζει. Πολλά από τα έργα του μεταφέρουν ένα αντιπυρηνικό μήνυμα.

«Η κύρια αποστολή μου σε αυτή τη γη είναι να κάνω ό,τι μπορώ ώστε οι άνθρωποι σαν εμένα να είναι τα τελευταία θύματα των πυρηνικών δοκιμών», είπε. «Δεν θέλω επανάληψη αυτών των γεγονότων σε κανένα μέρος ή χρόνο, πουθενά στον πλανήτη... Ας είναι ο ουρανός μας καθαρός και τα παιδιά μας υγιή!»

Από το 1949 έως το 1989, η Σοβιετική Ένωση διεξήγαγε περισσότερες από 450 εκρήξεις πυρηνικών δοκιμών στο Σεμιπαλατίνσκ, σχεδόν το ένα τέταρτο όλων των δοκιμών παγκοσμίως.

Ένα από τα έργα τέχνης του Καρίμππεκ Κουγιούκοφ, με τίτλο «Φόβος»

Νησιά Μάρσαλ: Ραδιενεργές ατόλες

Η Νέρτζε Τζόζεφ ήταν επτά ετών το 1954 όταν οι Ηνωμένες Πολιτείες πραγματοποίησαν τη μεγαλύτερη πυρηνική δοκιμαστική έκρηξη που έγινε ποτέ, την «Castle Bravo», περίπου 160 χιλιόμετρα από το σπίτι της στην ατόλη Ρόνγκελαπ στα Νησιά Μάρσαλ. Ήταν πολύ μεγαλύτερη από το αναμενόμενο και προκάλεσε πολύ μεγαλύτερη μόλυνση. Ο ουρανός έγινε πορτοκαλί και ροζ. Κανείς από τους κατοίκους της ατόλης δεν ήξερε τι είχε συμβεί.

Ώρες αργότερα, ραδιενεργή τέφρα και θραύσματα κοραλλιών έπεσαν σαν βροχή στα σπίτια τους, μολύνοντας το δέρμα, το νερό και το φαγητό τους. Σύντομα άρχισαν να εμφανίζονται συμπτώματα οξείας ασθένειας από ακτινοβολία. Τα μαλλιά της Νέρτζε έπεσαν και, όπως σχεδόν όλοι οι άλλοι στην ατόλη, υπέστη εγκαύματα.

Ημέρες αργότερα, οι αρχές των ΗΠΑ εκκένωσαν τους κατοίκους του Ρόνγκελαπ σε μια άλλη ατόλη λόγω του ακραίου κινδύνου των ραδιενεργών καταλοίπων για την υγεία τους. Αλλά μετά από τρία χρόνια εκτοπισμού, οι αρχές τους ενθάρρυναν να επιστρέψουν, καθώς ήθελαν να μελετήσουν τις επιπτώσεις στην υγεία από την υπολειμματική ακτινοβολία.

«Δεδομένα αυτού του τύπου δεν ήταν ποτέ διαθέσιμα», δήλωσε ένας αξιωματούχος των ΗΠΑ εκείνη την εποχή. «Αν και είναι αλήθεια ότι αυτοί οι άνθρωποι δεν ζουν με τον τρόπο που ζουν οι δυτικοί, οι πολιτισμένοι άνθρωποι, εντούτοις είναι επίσης αλήθεια ότι μοιάζουν περισσότερο με εμάς παρά με τα ποντίκια».

Για τους κατοίκους του Ρόνγκελαπ, η επανεγκατάστασή τους πίσω στην πατρίδα τους θα αποδεικνυόταν καταστροφική. Οι καρκίνοι, οι αποβολές, οι γεννήσεις νεκρών βρεφών και οι γενετικές ανωμαλίες πολλαπλασιάστηκαν. Λόγω της συσσώρευσης ραδιενεργών ισοτόπων, η Νέρτζε έπρεπε να αφαιρέσει χειρουργικά τον θυρεοειδή της. Λαχταρούσε μια επιστροφή στις καλές μέρες πριν από τις πυρηνικές δοκιμές.

Από το 1946 έως το 1958, οι Ηνωμένες Πολιτείες διεξήγαγαν 67 εκρήξεις πυρηνικών δοκιμών στα Νησιά Μάρσαλ. Μόνο η Castle Bravo είχε εκρηκτική ισχύ χίλιες φορές μεγαλύτερη από εκείνη της βόμβας της Χιροσίμα. Ακόμα και σήμερα, ολόκληρες ατόλες παραμένουν μη ασφαλείς για κατοίκηση, γεωργική παραγωγή και αλιεία.

Η τριχόπτωση της Nerje Joseph και τα εγκαύματα στα πόδια της λόγω ακτινοβολίας. Πηγή: Κυβέρνηση των ΗΠΑ

Άλλες πηγές βλάβης

Άλλες πτυχές της ανάπτυξης των πυρηνικών όπλων –από την εξόρυξη ουρανίου έως τη διάθεση των ραδιενεργών αποβλήτων– είχαν επίσης καταστροφικές επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και στο περιβάλλον.

Στα ορυχεία ουρανίου –όπου ξεκινά η διαδικασία κατασκευής πυρηνικών όπλων– η ραδιενεργή και χημική ρύπανση από τα κατάλοιπα των αποβλήτων έχει εισχωρήσει στο έδαφος και στις υδάτινες οδούς, βλάπτοντας τους εργαζόμενους και τις κοντινές κοινότητες. Κανένα ορυχείο πουθενά στον κόσμο δεν έχει καθαριστεί πλήρως μετά το τέλος της εξόρυξης.

Ραδιενεργός μόλυνση έχει επίσης συμβεί σε πυρηνικούς αντιδραστήρες που εμπλέκονται στην παραγωγή πλουτωνίου για πυρηνικά όπλα. Στον πυρηνικό σταθμό του Γουίντσκεϊλ στο Ηνωμένο Βασίλειο, για παράδειγμα, μια πυρκαγιά μαινόταν για τρεις ημέρες το 1957, στέλνοντας σύννεφα ακτινοβολίας σε μεγάλο μέρος της Ευρώπης. Όλο το γάλα από τις φάρμες της γύρω περιοχής έπρεπε να καταστραφεί.

Πολλές κοινότητες παγκοσμίως αντιμετωπίζουν επίσης συνεχείς προκλήσεις που σχετίζονται με την ασφαλή αποθήκευση τεράστιων ποσοτήτων πυρηνικών αποβλήτων που έχουν συσσωρευτεί από την παραγωγή δεκάδων χιλιάδων πυρηνικών όπλων από το 1945. Θα παραμείνουν επικίνδυνα για χιλιετίες.

Διαδηλωτές κατά της πυρηνικής ενέργειας στην πολιτεία της Αριζόνα των ΗΠΑ.
Πηγή: Jack Cohen-Joppa

Ένας ρωσικός πυρηνικός πύραυλος
σε στρατιωτική παρέλαση το 2023.
Πηγή: Ρωσική κυβέρνηση

Αμερικανικοί πυρηνικοί πύραυλοι σε
έκθεση σε μουσείο.
Πηγή: Κυβέρνηση των ΗΠΑ

Τα πυρηνικά όπλα σήμερα

Σήμερα, εννέα κράτη διαθέτουν αρκετές χιλιάδες πυρηνικά όπλα, τα οποία συνιστούν μια μοναδική υπαρξιακή απειλή για τους ανθρώπους σε ολόκληρο τον κόσμο. Εκατοντάδες από αυτά διατηρούνται σε κατάσταση ύψιστης ετοιμότητας, έτοιμα να χρησιμοποιηθούν μέσα σε λίγα λεπτά.

Βρίσκονται σε σιλό πυραύλων, σε αεροσκάφη και σε υποβρύχια που περιπολούν συνεχώς στους ωκεανούς. Ορισμένα μπορούν να διανύσουν χιλιάδες χιλιόμετρα, διασχίζοντας ηπείρους, για να πλήξουν τους στόχους τους.

Οι περισσότερες από αυτές έχουν εκρηκτική ισχύ πολύ μεγαλύτερη από εκείνη των βομβών που ρίχτηκαν στη Χιροσίμα και το Ναγκασάκι κατά την αυγή της πυρηνικής εποχής. Οι ισχυρότερες εξ αυτών έχουν δύναμη που υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο τόνους –ή ένα μεγατόνο– συμβατικής χημικής εκρηκτικής ύλης (TNT).

Ακόμη και τα λεγόμενα «τακτικά» πυρηνικά όπλα, τα οποία προορίζονται για χρήση στο πεδίο της μάχης, μπορεί να έχουν εκρηκτική ισχύ έως και 20 φορές μεγαλύτερη από τη βόμβα της Χιροσίμα. Ένα και μόνο πυρηνοκίνητο υποβρύχιο μπορεί να μεταφέρει δώδεκα ή και περισσότερους βαλλιστικούς πυραύλους –καθένας εκ των οποίων φέρει πολλαπλές πυρηνικές κεφαλές– με τη συνδυασμένη ικανότητα να καταστρέψει περισσότερες από εκατό πόλεις.

Οι άνθρωποι που ζουν κοντά σε στρατιωτικές βάσεις όπου είναι ανεπτυγμένα πυρηνικά όπλα διατρέχουν ιδιαίτερα υψηλό κίνδυνο να πέσουν θύματα πυρηνικής επίθεσης ή να υποστούν βλάβη από μια τυχαία πυρηνική έκρηξη. Λόγω της κυβερνητικής μυστικότητας, ορισμένοι από αυτούς τους ανθρώπους ενδέχεται να μην γνωρίζουν καν ότι βρίσκονται σε κοντινή απόσταση από τα όπλα αυτά.

Πυρηνικά εξοπλισμένα κράτη

Εννέα κράτη διαθέτουν σήμερα πυρηνικά όπλα: οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ρωσία, η Κίνα, η Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ινδία, το Πακιστάν, το Ισραήλ και η Βόρεια Κορέα. Τα πυρηνικά οπλοστάσια της Ρωσίας και των ΗΠΑ είναι μακράν τα μεγαλύτερα.

Τα περισσότερα πυρηνικά όπλα δεν βρίσκονται απλώς σε αποθήκευση. Είναι ενεργά ανεπτυγμένα –έτοιμα για χρήση ανά πάσα στιγμή– και οι κυβερνήσεις υλοποιούν δαπανηρά προγράμματα για την ενίσχυση και την επέκταση των οπλοστασίων τους, υπό το πρόσχημα του «εκσυγχρονισμού».

Ορισμένα κράτη που διαθέτουν πυρηνικά όπλα αναπτύσσουν νέους τύπους πυρηνικών όπλων, δοκιμάζουν νέα συστήματα μεταφοράς τους και διευρύνουν τα δόγματά τους σχετικά με την πιθανή χρήση πυρηνικών. Όλα φαίνονται αποφασισμένα να διατηρήσουν τις πυρηνικές τους δυνάμεις για απροσδιόριστο μέλλον.

Ανησυχίες για τη διάδοση

Η αποτυχία των κρατών που διαθέτουν πυρηνικά όπλα να προχωρήσουν σε αφοπλισμό έχει αυξήσει τον κίνδυνο να αποκτήσουν κάποια στιγμή πυρηνικά όπλα και άλλα κράτη, ή ακόμη και μη κρατικοί δρώντες. Η επίτευξη προόδου στον τομέα του αφοπλισμού είναι καθοριστικής σημασίας για την πρόληψη της διάδοσής τους.

Αν και έχουν θεσπιστεί σημαντικά μέτρα για την αποτροπή της διάδοσης, η αποτελεσματικότητά τους δεν μπορεί να διασφαλιστεί. Οποιοδήποτε κράτος διαθέτει τη δυνατότητα εμπλουτισμού ουρανίου ή επανεπεξεργασίας αναλωθέντος πυρηνικού καυσίμου για την παραγωγή πλουτωνίου θα μπορούσε, θεωρητικά, να αναπτύξει πυρηνικό όπλο μέσα σε λίγους μήνες.

Η Νότια Αφρική, το Ισραήλ, η Ινδία, το Πακιστάν και η Βόρεια Κορέα απέκτησαν πυρηνικά όπλα χρησιμοποιώντας εγκαταστάσεις και υλικά που προορίζονταν, κατ' επίφαση, για «ειρηνικούς σκοπούς», γεγονός που αναδεικνύει τους κινδύνους διάδοσης που ενέχουν τα προγράμματα πυρηνικής ενέργειας.

Μόλις λίγα κιλά εμπλουτισμένου σε υψηλό βαθμό ουρανίου ή διαχωρισμένου πλουτωνίου θα αρκούσαν για την κατασκευή μιας πυρηνικής βόμβας. Σήμερα, εκατοντάδες τόνοι αυτών των υλικών υπάρχουν στα παγκόσμια αποθέματα, ενώ συνεχίζεται η παραγωγή επιπλέον ποσοτήτων. Για να επιτύχει ο αφοπλισμός, πρέπει να αντιμετωπιστεί αυτό το πρόβλημα.

Συνένοχα κράτη

Αν και μόνο εννέα κράτη διαθέτουν πυρηνικά όπλα, περισσότερα από 30 άλλα υποστηρίζουν τη διατήρηση και την ενδεχόμενη χρήση τους, επικαλούμενα μεταξύ άλλων την προστασία που παρέχει η λεγόμενη «πυρηνική ομπρέλα» ενός συμμάχου.

Για παράδειγμα, όλα τα μέλη του Οργανισμού Βορειοατλαντικής Συνθήκης (NATO) έχουν ταχθεί δημόσια υπέρ των πυρηνικών όπλων. Ορισμένα μάλιστα φιλοξενούν αμερικανικές πυρηνικές βόμβες στο έδαφός τους —όπως το Βέλγιο, η Γερμανία, η Ιταλία, οι Κάτω Χώρες και η Τουρκία— και παρέχουν τα αεροσκάφη και το προσωπικό που απαιτούνται για τη ρίψη τους. Η Λευκορωσία εφαρμόζει αντίστοιχη συμφωνία φιλοξενίας με τη Ρωσία.

Ορισμένα κράτη ανταλλάσσουν πληροφορίες για τον καθορισμό πυρηνικών στόχων ή επιτρέπουν τη διέλευση πλοίων που φέρουν πυρηνικά όπλα από τα ύδατά τους και τον ελλιμενισμό τους στα λιμάνια τους, καθώς και την είσοδο αεροσκαφών με πυρηνικό οπλισμό στον εναέριο χώρο τους και τον ανεφοδιασμό τους στα αεροδρόμιά τους.

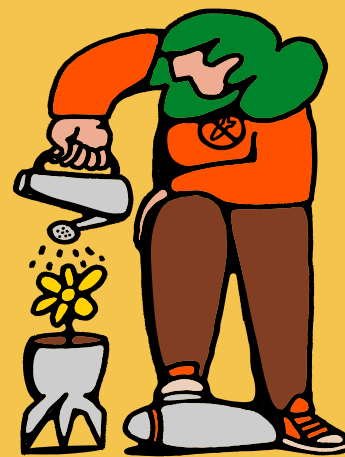
Όλες αυτές οι πράξεις συνέργειας διαιωνίζουν τους πυρηνικούς κινδύνους και υπονομεύουν τις προσπάθειες για τον πυρηνικό αφοπλισμό.

Διαδηλωτές στη Γερμανία αποκλείουν μια στρατιωτική βάση όπου είναι τοποθετημένες αμερικανικές πυρηνικές βόμβες. Πηγή: Ralf Schlesener

Μια εγκατάσταση της ομάδας «Artists Against the Bomb». Πηγή: Miki Anagrius

Τα επιχειρήματα υπέρ της κατάργησης

Για να προστατευθεί η ανθρωπότητα από την καταστροφική και μη αναστρέψιμη ζημιά που έχουν σχεδιαστεί να προκαλούν τα πυρηνικά όπλα, οι κυβερνήσεις οφείλουν να εργαστούν με επείγοντα ρυθμό για την εξάλειψή τους.

Δεκάδες χιλιάδες πυρηνικά όπλα έχουν ήδη αποσυναρμολογηθεί, ανταποκρινόμενα στα αιτήματα των πολιτών ανά τον κόσμο για την κατάργησή τους. Μία χώρα, η Νότια Αφρική, έχει εξαλείψει πλήρως τα πυρηνικά της όπλα, ενώ δεκάδες άλλες έχουν εγκαταλείψει τα σχέδια απόκτησής τους.

Στο αποκορύφωμα του Ψυχρού Πολέμου, υπήρχαν περίπου 70.000 πυρηνικά όπλα, με σημαντικές μειώσεις στο παγκόσμιο απόθεμα να επιτυγχάνονται από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 έως τις αρχές της δεκαετίας του 2000.

Ωστόσο, το τελευταίο διάστημα, τα προγράμματα αποσυναρμολόγησης πυρηνικών κεφαλών έχουν σταματήσει και ορισμένα κράτη που διαθέτουν πυρηνικά όπλα διευρύνουν πλέον τα οπλοστάσιά τους με πρωτοφανείς ρυθμούς. Κανένα από αυτά δεν έχει παρουσιάσει σχέδιο για πλήρη αφοπλισμό.

Ωστόσο, η συντριπτική πλειονότητα των κρατών παγκοσμίως εξακολουθεί να αντιτίθεται σθεναρά στα πυρηνικά όπλα και επιθυμεί την κατάργησή τους χωρίς καθυστέρηση.

Δεν αρκεί απλώς να ανακοπεί η εξάπλωση αυτών των όπλων σε περισσότερα κράτη ή να τεθούν περιορισμοί ως προς τις συνθήκες υπό τις οποίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν. Δεδομένης της σοβαρότητας της απειλής που συνιστούν για κάθε μορφή ζωής στον πλανήτη μας, η κατάργησή τους αποτελεί τη μόνη λύση.

Ανήθικα, παράνομα και αντιδημοκρατικά

Τα πυρηνικά όπλα προκαλούν θάνατο και καταστροφή τεράστιας κλίμακας και απειλούν την ίδια την επιβίωση της ανθρωπότητας. Η αδιάκριτη θανάτωση και ο ακρωτηριασμός εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων δεν μπορούν ποτέ να δικαιολογηθούν ηθικά.

Οποιαδήποτε χρήση πυρηνικών όπλων θα παραβίαζε το διεθνές δίκαιο και θα συνιστούσε έγκλημα πολέμου βαρύτατης μορφής. Όπλα με καταστροφικές συνέπειες δεν μπορούν ποτέ να εξυπηρετήσουν θεμιτό στρατιωτικό ή στρατηγικό σκοπό.

Σε ολόκληρο τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένων των κρατών που διαθέτουν πυρηνικά όπλα, οι δημοσκοπήσεις καταδεικνύουν ισχυρή δημόσια υποστήριξη υπέρ της κατάργησής τους. Οι κυβερνήσεις που συνεχίζουν να αναπτύσσουν πυρηνικά οπλοστάσια ενεργούν αντίθετα προς τη βούληση – και τα ζωτικά συμφέροντα – των πολιτών τους.

Όλοι, παντού, έχουν να κερδίσουν από την εξάλειψη αυτών των φρικτών όπλων.

Πυρηνική αποτροπή

Τα κράτη που διαθέτουν πυρηνικά όπλα επικαλούνται συχνά τη θεωρία της «πυρηνικής αποτροπής» για να δικαιολογήσουν τη διατήρηση πυρηνικών οπλοστασίων. Υποστηρίζουν ότι τα όπλα τους αποσκοπούν αποκλειστικά στο να αποτρέψουν άλλα κράτη από το να εξαπολύσουν πυρηνική επίθεση και ότι, ως εκ τούτου, συμβάλλουν στην ειρήνη και τη σταθερότητα.

Ωστόσο, τα περισσότερα κράτη απορρίπτουν αυτή τη λογική και θεωρούν την πυρηνική αποτροπή μια επικίνδυνη, εσφαλμένη και μη βιώσιμη προσέγγιση για την ασφάλεια. Επιπλέον, η προσέγγιση αυτή είναι εκ φύσεως επιθετική, καθώς βασίζεται στη διαρκή και αξιόπιστη απειλή πρόκλησης θανάτου και καταστροφής μεγάλης κλίμακας.

Σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς των υποστηρικτών της αποτροπής, η ύπαρξη πυρηνικών όπλων στον κόσμο δεν έχει αποτρέψει τις συγκρούσεις, συμπεριλαμβανομένων των επιθετικών ενεργειών κατά κρατών που διαθέτουν πυρηνικά όπλα. Στην πραγματικότητα, τα πυρηνικά όπλα έχουν καταστήσει πιθανότερους τους πολέμους και τις αντιπαραθέσεις, καθώς οξύνουν τις εντάσεις και καθιστούν δυνατή την άσκηση καταναγκασμού και εκβιασμού.

Η θεωρία της αποτροπής υποστηρίζει ότι τα πυρηνικά όπλα αποτελούν θεμιτή και επιθυμητή πηγή ασφάλειας. Αυτό ενθαρρύνει τη διάδοση των πυρηνικών όπλων και εμποδίζει τον αφοπλισμό.

Ο αυξανόμενος κίνδυνος χρήσης τους

Ο κίνδυνος χρήσης πυρηνικού όπλου σήμερα, είτε τυχαία είτε σκόπιμα, είναι τόσο υψηλός όσο ποτέ – και φαίνεται να αυξάνεται.

Αυτό οφείλεται σε παράγοντες όπως το δυσμενές διεθνές περιβάλλον ασφάλειας, οι αυξημένες εντάσεις μεταξύ των πυρηνικά εξοπλισμένων κρατών, η συσσώρευση των πυρηνικών τους δυνάμεων και η διάβρωση των διεθνών κανόνων και θεσμών.

Η επιδίωξη επιθετικών κυβερνοδυνατοτήτων, αυτόνομων τεχνολογιών και τεχνητής νοημοσύνης στον στρατιωτικό τομέα καθιστά την απειλή ακόμη μεγαλύτερη.

Η διατήρηση πυρηνικών όπλων σε κατάσταση υψηλής ετοιμότητας –έτοιμων για χρήση μέσα σε λίγα λεπτά από τη λήψη προειδοποίησης για επικείμενη επίθεση– αποτελεί ιδιαίτερα επικίνδυνη πρακτική. Μόλις εκτοξευθεί ένας πύραυλος με πυρηνική κεφαλή, δεν είναι δυνατή η ανάκλησή του.

Ο πύραυλος οφείλει να κατευθυνθεί προς τον στόχο του, ακόμη και αν η εκτόξευση βασίστηκε σε εσφαλμένες πληροφορίες.

Μέσα στην «ομίχλη του πολέμου», οι ηγέτες τείνουν να ενεργούν με τρόπο παράλογο και απρόβλεπτο. Η πιθανότητα παρεξηγήσεων είναι ιδιαίτερα μεγάλη σε καταστάσεις έντονου στρες και χάους.

Είναι πολύ εύκολο να αντιληφθεί κανείς πώς μια στιγμή πανικού ή σκληρότητας, ένας πληγωμένος εγωισμός ή μια κακή επικοινωνία θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε παγκόσμια καταστροφή, καθώς η τεράστια ισχύς για την πρόκληση πυρηνικού ολέθρου βρίσκεται στα χέρια ελάχιστων ατόμων.

Κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, υπήρξαν πολλές περιπτώσεις όπου ο κόσμος βρέθηκε επικίνδυνα κοντά σε έναν πυρηνικό πόλεμο πλήρους κλίμακας. Το πιο διαβόητο περιστατικό ήταν η Κρίση των Πυραύλων της Κούβας το 1962, στην οποία ενεπλάκησαν οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Σοβιετική Ένωση.

Το γεγονός ότι δεν έχουν χρησιμοποιηθεί πυρηνικά όπλα σε συγκρούσεις από το 1945 οφείλεται περισσότερο στην τύχη παρά στην ορθή διαχείριση. Και αργά ή γρήγορα, η τύχη μας θα εξαντληθεί – εκτός εάν ληφθούν αποτελεσματικά μέτρα για την εξάλειψη αυτής της απειλής.

Ατυχήματα και λάθη

Δεν υφίσταται μόνο ο κίνδυνος σκόπιμης χρήσης πυρηνικών όπλων· θα μπορούσαν επίσης να πυροδοτηθούν ως αποτέλεσμα ανθρώπινου σφάλματος, τεχνικής βλάβης, κυβερνοεπίθεσης, παρερμηνείας προειδοποιήσεων ή μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης σε συστήματα διοίκησης και ελέγχου.

Τα πολυάριθμα ατυχήματα που αφορούσαν πυρηνικά όπλα από το 1945 και μετά, καθώς και τα περιστατικά στα οποία αυτά παραλίγο να χρησιμοποιηθούν λόγω σφαλμάτων, καταδεικνύουν την ανησυχητική πιθανότητα πρόκλησης μιας ακούσιας καταστροφής.

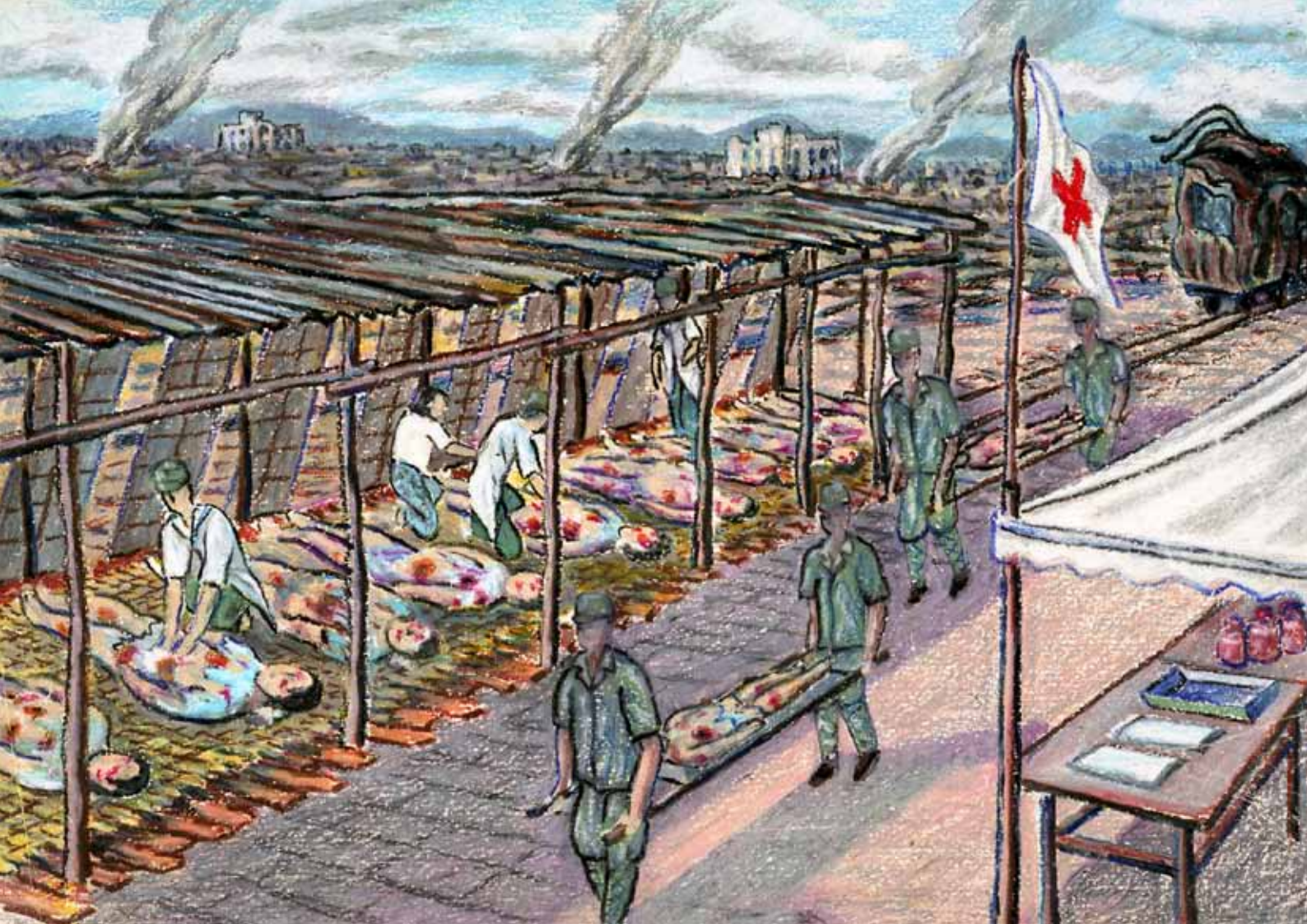
Το 1968, για παράδειγμα, ένα αμερικανικό αεροσκάφος που μετέφερε τέσσερις πυρηνικές βόμβες έπιασε φωτιά και συνετρίβη κοντά στη Γροιλανδία, μολύνοντας τη γύρω περιοχή με πλουτώνιο. Ευτυχώς, αν και σημειώθηκαν εκρήξεις, δεν προκλήθηκε πυρηνική αλυσιδωτή αντίδραση.

Το 1995, Ρώσοι αξιωματούχοι μπέρδεψαν την εκτόξευση ενός νορβηγικού επιστημονικού πυραύλου με έναν βαλλιστικό πύραυλο που εκτοξεύτηκε από αμερικανικό υποβρύχιο. Ο Ρώσος πρόεδρος ανέκτησε τους κωδικούς εκτόξευσης για αντίποινα, αλλά τελικά κατέληξε στο συμπέρασμα ότι επρόκειτο για ψευδή συναγερμό.

Αλλα βαθιά ανησυχητικά περιστατικά αφορούσαν την απώλεια πυρηνικών όπλων στη θάλασσα, συγκρούσεις πυρηνικών υποβρυχίων, ιπτάμενους κύκνους και φως που αντανακλάται από σύννεφα που θεωρούνται λανθασμένα πυραύλους με πυρηνικές κεφαλές, καθώς και την ακούσια εισαγωγή εκπαιδευτικών ταινιών σε έναν λειτουργικό υπολογιστή, ο οποίος προσομοίωνε μια εισερχόμενη πυρηνική επίθεση.

Το 1961, δύο πυρηνικές βόμβες έπεσαν στο έδαφος στην πολιτεία της Βόρειας Καρολίνας των ΗΠΑ, όταν ένα βομβαρδιστικό αεροσκάφος έχασε ένα φτερό. «Με την παραμικρή τύχη, κυριολεκτικά επειδή δύο καλώδια δεν διασταυρώθηκαν, αποτράπηκε μια πυρηνική έκρηξη», δήλωσε ο Ρόμπερτ ΜακΝαμάρα, ο τότε υπουργός Άμυνας των ΗΠΑ. Πηγή: Κυβέρνηση των ΗΠΑ

Απεικόνιση ενός σταθμού παροχής πρώτων βοηθειών το 1945, από μια επιζώσα της Χιροσίμα. Οι τραυματίες πέθαιναν ο ένας μετά τον άλλον. Πηγή: Fumiko Yamaoka

Καμία ανθρωπιστική ανταπόκριση

Η χρήση έστω και ενός μόνο πυρηνικού όπλου οπουδήποτε στον κόσμο θα υπερφορτώσει τις υποδομές υγείας, καθιστώντας αδύνατη μια αποτελεσματική ανθρωπιστική αντίδραση.

Νοσοκομεία και φαρμακεία, πυροσβεστικός εξοπλισμός, συστήματα επικοινωνιών και μεταφορών θα βρίσκονταν όλα σε ερείπια σε μια ζώνη πλήρους καταστροφής που εκτείνεται σε χιλιόμετρα.

Όσοι προσπαθούν να παράσχουν βοήθεια στους ασθενείς και τους τραυματίες θα εκτίθενται σε υψηλά επίπεδα ραδιενέργειας, διακινδυνεύοντας τη ζωή τους.

Η Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού έχει επανειλημμένα προειδοποιήσει ότι δεν υπάρχει επαρκής ικανότητα αντίδρασης σε περίπτωση χρήσης ενός μόνο πυρηνικού όπλου, πόσο μάλλον ενός πλήρους πυρηνικού πολέμου, και καμία τέτοια ικανότητα δεν θα μπορούσε ποτέ να αναπτυχθεί.

Ομοίως, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κατέληξε στο συμπέρασμα: «Ό,τι κι αν είχε απομείνει από τις ιατρικές υπηρεσίες στον κόσμο δεν θα μπορούσε να μετριάσει την καταστροφή με κανέναν σημαντικό τρόπο».

Μπορούν τα καταφύγια να βοηθήσουν;

Η κατασκευή περισσότερων πυρηνικών καταφυγίων ή καταφυγίων προστασίας από ραδιενεργό νέφος δεν αποτελεί τη λύση. Αν και ήταν δημοφιλής κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, καλλιεργούν στους πολίτες μια ψευδαίσθηση ασφάλειας σχετικά με τις πιθανότητες επιβίωσης σε έναν πυρηνικό πόλεμο.

Σε περίπτωση πυρηνικής επίθεσης, είναι απίθανο να υπάρξει έγκαιρη προειδοποίηση, επομένως δεν θα υπάρχει η δυνατότητα αναζήτησης καταφυγίου.

Επιπλέον, πολλά από τα καταφύγια που βρίσκονται κοντά στο σημείο της έκρηξης θα μετατρέπονταν σε καμίνια, οδηγώντας στον θάνατο όσους βρίσκονται στο εσωτερικό τους. Πράγματι, ορισμένα πυρηνικά όπλα είναι ειδικά σχεδιασμένα ώστε να διαπερνούν το έδαφος σε μεγάλο βάθος, με σκοπό την καταστροφή των καταφυγίων.

Όσοι θα κατάφερναν να βρουν καταφύγιο εγκαίρως και να επιβιώσουν μέσα σε αυτό, θα έρχονταν αντιμέτωποι με ένα επικίνδυνο, ραδιενεργό τοπίο κόλασης κατά την έξοδό τους, έχοντας ελάχιστες πιθανότητες διάσωσης.

Ένα πυρηνικό υποβρύχιο υπό κατασκευή στο Ηνωμένο Βασίλειο. Πηγή: Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου

Σπατάλη πόρων

Κάθε χρόνο, τα κράτη που διαθέτουν πυρηνικά όπλα δαπανούν πολλά δισεκατομμύρια δολάρια για την ενίσχυση και την επέκταση των πυρηνικών τους δυνάμεων – χρήματα που θα μπορούσαν να επενδυθούν στην υγειονομική περίθαλψη, την εκπαίδευση, την καταπολέμηση της φτώχειας και τη δράση για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης.

Σε ορισμένες χώρες, οι εταιρείες αποκομίζουν τεράστια κέρδη υποστηρίζοντας την ανάπτυξη και την παραγωγή πυρηνικών όπλων. Στη διαδικασία αυτή εμπλέκονται επίσης δεξαμενές σκέψης και πανεπιστήμια, τα οποία επωφελούνται οικονομικά.

Ο τερματισμός αυτής της δραστηριότητας, που θέτει σε κίνδυνο τη ζωή, θα απελευθέρωνε πόρους για άλλους σκοπούς και θα επέτρεπε σε μερικά από τα πιο λαμπρά επιστημονικά μυαλά να συμβάλουν σε έναν κόσμο πιο ειρηνικό – αντί να τελειοποιούν την ικανότητα των ενόπλων δυνάμεων να σκοτώνουν και να καταστρέφουν σε μαζική κλίμακα.

Ένα εμπόδιο για την ειρήνη

Τα πυρηνικά όπλα δεν συμβάλλουν στην αντιμετώπιση καμίας από τις σημερινές προκλήσεις ασφαλείας. Αντιθέτως, επιδεινώνουν πολλές από αυτές ή αποτελούν την κύρια αιτία τους.

Η επίτευξη της κατάργησής τους θα επέτρεπε πιο αρμονικές σχέσεις μεταξύ των εθνών και θα δημιουργούσε ευκαιρίες για ευρύτερη διεθνή συνεργασία, προς όφελος των ανθρώπων παντού – συμπεριλαμβανομένων, ασφαλώς, και των εθνών που διαθέτουν σήμερα πυρηνικά όπλα.

Θα αποτελούσε ένα παγκόσμιο δημόσιο αγαθό ύψιστης σημασίας, το οποίο θα εξυπηρετούσε τόσο τα εθνικά όσο και τα συλλογικά συμφέροντα ασφαλείας.

Έμφυλη κριτική

Οι ηγέτες που εκφράζουν την προθυμία να χρησιμοποιήσουν πυρηνικά όπλα συχνά επαινούνται ως αρρενωποί, ισχυροί και αποφασιστικοί, ενώ όσοι τάσσονται υπέρ του αφοπλισμού αντιμετωπίζονται υποτιμητικά ως θηλυπρεπείς, αδύναμοι και συναισθηματικοί.

Επιπλέον, οι δημόσιες συζητήσεις και η λήψη αποφάσεων σχετικά με τα πυρηνικά όπλα τείνουν να κυριαρχούνται από άνδρες.

Η ενεργός αμφισβήτηση αυτών των αντιλήψεων και η διασφάλιση μεγαλύτερης έμφυλης ποικιλομορφίας και συμπερίληψης θα βελτίωναν τις προοπτικές επιτυχίας στον τομέα του αφοπλισμού.

«Η έναρξη ισχύος της Συνθήκης για την Απαγόρευση των Πυρηνικών Όπλων τον Ιανουάριο του 2021 αποτέλεσε ένα εξαιρετικό επίτευγμα και ένα βήμα προς την τελική εξάλειψη των πυρηνικών όπλων.»

– Αντόνιο Γκουτέρες, Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ, 2021

Τελετή υπογραφής υψηλού επιπέδου για τη Συνθήκη για την Απαγόρευση των Πυρηνικών Όπλων (TPNW) το 2017.
Πηγή: UN Photo

Απαγόρευση των πυρηνικών όπλων

Το 2017, μετά από μια δεκαετία προσπάθειας της Διεθνούς Εκστρατείας για την Κατάργηση των Πυρηνικών Όπλων (ICAN) και των συνεργατών της, 122 χώρες ψήφισαν υπέρ της υιοθέτησης μιας ιστορικής συνθήκης για την απαγόρευση των απεχθέστερων όπλων στον κόσμο, γνωστής ως Συνθήκη για την Απαγόρευση των Πυρηνικών Όπλων (TPNW). Η συνθήκη τέθηκε σε ισχύ το 2021.

Πριν από αυτό, τα πυρηνικά όπλα ήταν τα μόνα όπλα μαζικής καταστροφής που δεν υπόκειντο σε μια ολοκληρωμένη, παγκοσμίως ισχύουσα απαγόρευση. Έτσι, η νέα συνθήκη κάλυψε ένα σημαντικό κενό στο διεθνές δίκαιο.

Δημιουργήθηκε από τη βαθιά ανησυχία για την αυξανόμενη απειλή που αποτελούν τα πυρηνικά όπλα για την επιβίωση του ανθρώπινου είδους, το περιβάλλον, την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη, την παγκόσμια οικονομία, την επισιτιστική ασφάλεια, καθώς και την υγεία και την ευημερία των σημερινών και των μελλοντικών γενεών.

Δεν είναι μόνο η πρώτη πολυμερής συνθήκη που απαγορεύει ρητά τα πυρηνικά όπλα, αλλά και η πρώτη που θεσπίζει πλαίσια για την επαληθεύσιμη εξάλειψη των πυρηνικών όπλων και για την παροχή βοήθειας στα θύματα της χρήσης και των δοκιμών τους.

Αν και μέχρι σήμερα καμία χώρα που διαθέτει πυρηνικά όπλα δεν έχει προσχωρήσει στη Συνθήκη για την Απαγόρευση των Πυρηνικών Όπλων (TPNW), η Συνθήκη παραμένει ένα απαραίτητο εργαλείο για την ενίσχυση της παγκόσμιας κατακραυγής κατά της χρήσης πυρηνικών όπλων και για την προώθηση των από καιρό αναγκαίων μέτρων αφοπλισμού τους.

Η ιστορία έχει δείξει ότι η απαγόρευση ορισμένων τύπων όπλων διευκολύνει την πρόοδο προς την εξάλειψή τους. Τα όπλα που έχουν τεθεί εκτός νόμου θεωρούνται όλο και περισσότερο παράνομα, χάνουν το πολιτικό τους κύρος και, μαζί με αυτό, τους πόρους για την παραγωγή τους.

Καθώς όλο και περισσότερες χώρες προσχωρούν στη Συνθήκη για την Απαγόρευση των Πυρηνικών Όπλων (TPNW) με την πάροδο του χρόνου, οι κανόνες της θα γίνουν ισχυρότεροι και η πίεση προς τις πυρηνικά εξοπλισμένες χώρες να συμμορφωθούν με αυτούς, θα ενταθεί. Μέχρι σήμερα, πάνω από το ήμισυ των χωρών του κόσμου έχουν προσχωρήσει στη Συνθήκη.

Η συνθήκη αυτή προσφέρει μια ισχυρή εναλλακτική λύση σε έναν κόσμο όπου επιτρέπεται να επικρατούν απειλές μαζικής καταστροφής. Παρουσιάζει μια πορεία προς μια διέξοδο, σε μια εποχή ανησυχητικής κρίσης.

Χρησιμοποιώντας ως βάση άλλες συνθήκες

Η Συνθήκη για την Απαγόρευση των Πυρηνικών Όπλων (TPNW) ενισχύει προηγούμενες συνθήκες που αφορούν τα πυρηνικά όπλα, συμπεριλαμβανομένης της Συνθήκης για τη Μη Διάδοση των Πυρηνικών Όπλων του 1968, η οποία αποσκοπεί στον περιορισμό του αριθμού των κρατών που διαθέτουν πυρηνικά όπλα και στην προώθηση του στόχου του αφοπλισμού.

Όπως επιβεβαίωσε το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης το 1996, τα κράτη έχουν τη νομική υποχρέωση «να διεξάγουν με καλή πίστη και να ολοκληρώνουν διαπραγματεύσεις που οδηγούν στον πυρηνικό αφοπλισμό». Η έλλειψη προόδου προς την κατεύθυνση αυτή αποτέλεσε βασικό κίνητρο για τη διαπραγμάτευση της TPNW.

Άλλες συμπληρωματικές συνθήκες περιλαμβάνουν τη Συνθήκη για την Πλήρη Απαγόρευση των Πυρηνικών Δοκιμών του 1996 και περιφερειακές συνθήκες που θεσπίζουν ζώνες απαλλαγμένες από πυρηνικά όπλα στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική, τον Νότιο Ειρηνικό, την Αφρική, τη Νοτιοανατολική Ασία και την Κεντρική Ασία.

Η TPNW βασίζεται σε ένα νομικό πλαίσιο γνωστό ως διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο, το οποίο περιορίζει τις μεθόδους και τα μέσα διεξαγωγής πολέμου. Τα μέρη που εμπλέκονται σε ένοπλη σύγκρουση πρέπει να απέχουν από τη χρήση όπλων που δεν μπορούν να διακρίνουν μεταξύ αμάχων και μαχητών, ή όπλων που προκαλούν υπερβολικούς τραυματισμούς ή περιττά δεινά.

Κύριες διατάξεις της Συνθήκης για την Απαγόρευση των Πυρηνικών Όπλων (TPNW)

Απαγορεύσεις

Η Συνθήκη για την Απαγόρευση των Πυρηνικών Όπλων (TPNW) απαγορεύει στα κράτη να αναπτύσσουν, να δοκιμάζουν, να παράγουν, να αποκτούν, να αποθηκεύουν, να μεταφέρουν, να χρησιμοποιούν πυρηνικά όπλα ή να απειλούν με τη χρήση τους. Απαγορεύεται επίσης να φιλοξενούν πυρηνικά όπλα άλλου κράτους στο έδαφός τους, καθώς και να βοηθούν ή να ενθαρρύνουν άλλους να συμμετέχουν σε δραστηριότητες που απαγορεύονται από τη συνθήκη.

Πλαίσιο για την εξάλειψη

Η Συνθήκη θεσπίζει ένα νομικό πλαίσιο για την επαληθεύσιμη και μη αναστρέψιμη κατάργηση των προγραμμάτων πυρηνικών όπλων και των σχετικών εγκαταστάσεων. Μια πυρηνικά εξοπλισμένη χώρα που προσχωρεί στη Συνθήκη πρέπει να θέσει αμέσως τα πυρηνικά της όπλα εκτός λειτουργίας και να τα καταστρέψει σύμφωνα με ένα σχέδιο που θα έχει συμφωνηθεί και θα περιλαμβάνει συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, εντός προθεσμίας που δεν υπερβαίνει τα 10 έτη. Εναλλακτικά, μια χώρα μπορεί να καταστρέψει τα πυρηνικά της όπλα πριν από την προσχώρησή της στη συνθήκη και να ζητήσει την επαλήθευση αυτού του γεγονότος από μια αρμόδια διεθνή αρχή.

Βοήθεια προς τα θύματα και αποκατάσταση του περιβάλλοντος

Η Συνθήκη υποχρεώνει τα κράτη να παρέχουν βοήθεια στα θύματα της χρήσης και των δοκιμών πυρηνικών όπλων, μεταξύ άλλων με ιατρική περίθαλψη, αποκατάσταση και ψυχολογική υποστήριξη. Πρέπει επίσης να λάβουν μέτρα για την αποκατάσταση των περιοχών που έχουν μολυνθεί από ραδιενέργεια λόγω πυρηνικών εκρήξεων. Η διεθνής συνεργασία είναι καθοριστικής σημασίας για την αποτελεσματική εφαρμογή αυτών των διατάξεων.

Απαγορευμένα όπλα

**Βιολογικά όπλα –
απαγορεύτηκαν το 1972**

**Πυρομαχικά διασποράς –
απαγορεύτηκαν το 2008**

**Χημικά όπλα –
απαγορεύτηκαν το 1993**

**Πυρηνικά όπλα –
απαγορεύτηκαν το 2017**

**Νάρκες κατά προσωπικού –
απαγορεύτηκαν το 1997**

Συνάντηση των συμβαλλομένων μερών της Συνθήκης για την Απαγόρευση των Πυρηνικών Όπλων (TPNW) στη Νέα Υόρκη το 2025. Πηγή: ICAN

Συμμετοχή περισσότερων χωρών στην προσπάθεια

Κάθε κράτος μπορεί να προσχωρήσει στη Συνθήκη για την Απαγόρευση των Πυρηνικών Όπλων (TPNW) ανά πάσα στιγμή. Όσα κράτη διστάζουν προς το παρόν να το πράξουν ενδέχεται να επανεξετάσουν τη στάση τους, καθώς ο αριθμός των μελών της συνθήκης αυξάνεται και οι απαιτήσεις των πολιτών τους γίνονται όλο και πιο έντονες.

Αυτό έχει συμβεί και στο παρελθόν με άλλες συνθήκες. Η Γαλλία και η Κίνα, για παράδειγμα, αντιτάχθηκαν στη Συνθήκη για τη Μη Διάδοση των Πυρηνικών Όπλων κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων στον ΟΗΕ, αλλά αισθάνθηκαν υποχρεωμένες να προσχωρήσουν σε αυτήν δεκαετίες αργότερα.

Ο κόσμος αλλάζει ραγδαία και οι σημερινοί ηγέτες δεν θα παραμείνουν στην εξουσία για πάντα. Μελλοντικές κυβερνήσεις ενδέχεται να αναγνωρίσουν τα πλεονεκτήματα της συνθήκης, εκεί όπου οι σημερινές κυβερνήσεις δεν το κάνουν.

Τα κράτη που έχουν προσχωρήσει στη Συνθήκη για την Απαγόρευση των Πυρηνικών Όπλων (TPNW) υποχρεούνται να ενθαρρύνουν και άλλα κράτη να προσχωρήσουν, με απώτερο στόχο την «παγκόσμια προσχώρηση».

Η προσχώρηση στη Συνθήκη στέλνει ένα σαφές μήνυμα ότι τα πυρηνικά όπλα είναι μη αποδεκτά και πρέπει να καταργηθούν. Σε μια εποχή αυξανόμενων πυρηνικών κινδύνων, προσφέρει την καλύτερη ελπίδα για την εξάλειψη των χειρότερων όπλων.

«Ας αξιοποιήσουμε τώρα τις μοναδικές ευκαιρίες που μας προσφέρει αυτή η συνθήκη και ας βάλουμε τέλος στην εποχή των πυρηνικών όπλων.»

– Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού, 2020

Χώρες που έχουν αφοπλιστεί: Νότια Αφρική και Καζακστάν

Δύο από τους κύριους υποστηρικτές της Συνθήκης για την Απαγόρευση των Πυρηνικών Όπλων (TPNW), η Νότια Αφρική και το Καζακστάν, έχουν αποδείξει με τις πράξεις τους στο παρελθόν ότι ο πυρηνικός αφοπλισμός είναι εφικτός.

Όταν το Καζακστάν απέκτησε την ανεξαρτησία του το 1991, μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, στο έδαφός του παρέμεναν περισσότερα από 1.400 πυρηνικά όπλα. Η χώρα επέλεξε να τα παραδώσει όλα, αναγνωρίζοντας ότι ο καλύτερος τρόπος για να διασφαλίσει την ασφάλειά της ήταν ο αφοπλισμός.

Η Νότια Αφρική κατέληξε στο ίδιο συμπέρασμα στο τέλος της εποχής του aparteid, στις αρχές της δεκαετίας του 1990, αποσυναρμολογώντας εθελοντικά ολόκληρο το οπλοστάσιό της από πυρηνικές βόμβες – μια πράξη που αργότερα επαληθεύτηκε από τον Διεθνή Οργανισμό Ατομικής Ενέργειας.

Οι ηγέτες και των δύο χωρών έχουν εκφράσει μεγάλη υπερηφάνεια για τη συμβολή τους στην επίτευξη ενός κόσμου χωρίς πυρηνικά όπλα, προτρέποντας και άλλους να ακολουθήσουν το παράδειγμά τους.

Περιβλήματα για τις πυρηνικές βόμβες της Νότιας Αφρικής.

Μια δράση με μαθητές
στη Χιροσίμα.
Πηγή: Takeo Nakaoku

Η ICAN συγκεντρώνει
βουλευτές από όλο
τον κόσμο.
Πηγή: Derek French

Δράση για την κατάργηση

Τα πυρηνικά όπλα κατασκευάστηκαν από ανθρώπινα χέρια και μπορούν να αποσυναρμολογηθούν από ανθρώπινα χέρια. Δεν υπάρχουν τεχνικά εμπόδια, παρά μόνο πολιτικά. Δεκάδες χιλιάδες πυρηνικά όπλα έχουν ήδη αποσυναρμολογηθεί.

Με παραδειγματική ηγεσία και πολιτική βούληση, θα μπορούσε να επιτευχθεί πολύ γρήγορα περαιτέρω πρόοδος προς τον αφοπλισμό. Το γεγονός ότι μεγάλες γεωγραφικές περιοχές έχουν ήδη κηρυχθεί ελεύθερες από πυρηνικά όπλα υποδηλώνει ότι, κάποια μέρα, το ίδιο θα μπορούσε να ισχύσει για ολόκληρο τον κόσμο.

Ιστορικά, μερικές από τις μεγαλύτερες σημαντικές εξελίξεις στον τομέα του ελέγχου των πυρηνικών όπλων επιτεύχθηκαν σε περιόδους μεγάλης διεθνούς έντασης. Μια κρίση μπορεί να συγκεντρώσει την προσοχή των ηγετών και να τους αναγκάσει να εξερευνήσουν νέες οδούς προόδου.

Ωστόσο, η πρόοδος θα εξαρτάται πάντα από ένα ισχυρό λαϊκό κίνημα για την αλλαγή, στο οποίο θα συμμετέχουν ενδιαφερόμενοι πολίτες από όλα τα κοινωνικά στρώματα. Η ισχυρή και διαρκής παγκόσμια κατακραυγή που υπάρχει σήμερα κατά της χρήσης πυρηνικών όπλων είναι αποτέλεσμα δεκαετιών λαϊκής αντίστασης.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι με τους οποίους τα άτομα μπορούν να συμβάλουν στον αγώνα για την εξάλειψη των καταστροφικότερων όπλων του κόσμου. Ακολουθούν μερικοί από αυτούς:

Εκπαίδευση:

Μοιραστείτε πληροφορίες με φίλους, μέλη της οικογένειας και συναδέλφους σχετικά με την επείγουσα ανάγκη κατάργησης των πυρηνικών όπλων. Γράψτε άρθρα και επιστολές προς τους εκδότες, δημοσιεύστε περιεχόμενο στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και οργανώστε δημόσιες συζητήσεις, ενημερωτικές εκδηλώσεις και προβολές ταινιών.

Η ευαισθητοποίηση σχετικά με τη βλάβη που προκαλούν τα πυρηνικά όπλα στους ανθρώπους και στο περιβάλλον είναι ιδιαίτερα σημαντική. Πολύ συχνά, η εκπαίδευση σχετικά με τα πυρηνικά όπλα επικεντρώνεται αντίθετα σε αυτούς που τα εφηύραν και τα χρησιμοποίησαν το 1945.

Οι μαρτυρίες από πρώτο χέρι των επιζώντων από τη Χιροσίμα και το Ναγκαασάκι, καθώς και των ανθρώπων που υπέστησαν βλάβες από τις πυρηνικές δοκιμές, μπορούν να συμβάλουν στην αλλαγή των νοοτροπιών και να παρακινήσουν σε δράση.

Χάρτινοι γερανοί

Στην Ιαπωνία, οι χάρτινοι γερανοί αποτελούν παραδοσιακά σύμβολο καλής υγείας και μακροζωίας. Σήμερα, αναγνωρίζονται επίσης διεθνώς ως σύμβολο ειρήνης και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να πυροδοτήσουν σημαντικές συζητήσεις σχετικά με την επείγουσα ανάγκη εξάλειψης των πυρηνικών όπλων.

Όταν ήταν δύο ετών, η Σαντάκο Σασάκι εκτέθηκε στη ραδιενέργεια από τη βόμβα της Χιροσίμα. Χρόνια αργότερα, διαγνώστηκε με λευχαιμία –μια καθυστερημένη συνέπεια της ακτινοβολίας– και έθεσε ως στόχο να διπλώσει χίλιους χάρτινους γερανούς ενώ βρισκόταν στο νοσοκομείο, ελπίζοντας ότι αυτό θα της έφερνε καλή υγεία.

Επέμεινε και πέτυχε τον στόχο της, αλλά, δυστυχώς, εξασθενούσε μέρα με τη μέρα και πέθανε σε ηλικία 12 ετών.

Από τότε, παιδιά σε όλη την Ιαπωνία και σε όλο τον κόσμο διπλώνουν χάρτινους γερανούς για να εκφράσουν την υποστήριξή τους στην εξάλειψη των πυρηνικών όπλων.

Γιατί να μην στείλετε ταχυδρομικά ή να παραδώσετε προσωπικά χάρτινους γερανούς στους εκλεγμένους εκπροσώπους της χώρας σας, μαζί με μια επιστολή στην οποία θα ζητάτε την υποστήριξή τους για τη Συνθήκη για την Απαγόρευση των Πυρηνικών Όπλων;

Συνηγορία:

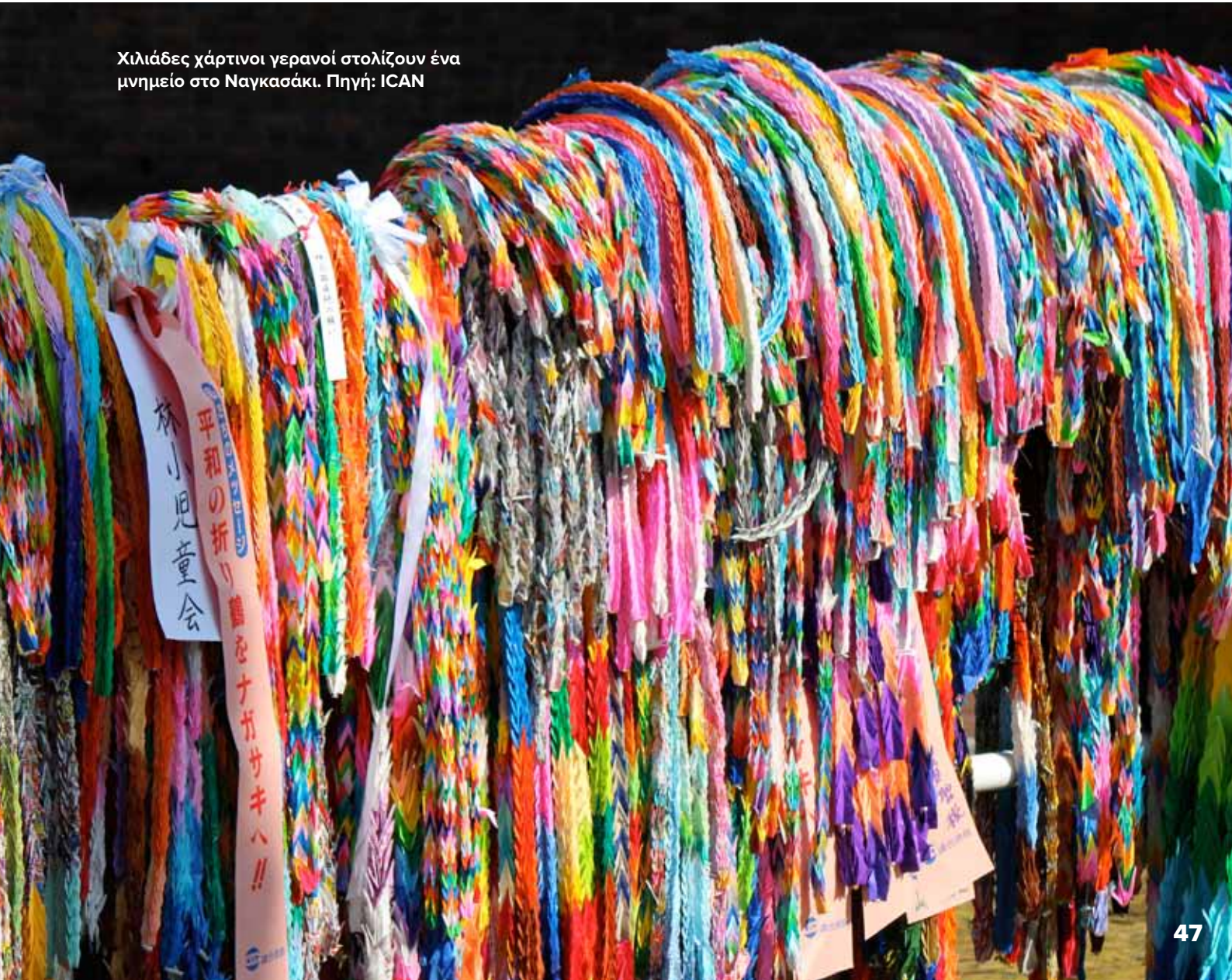
Γράψτε, τηλεφωνήστε ή συναντηθείτε με τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων στη χώρα σας, προκειμένου να ζητήσετε την υποστήριξή τους για την πλήρη κατάργηση των πυρηνικών όπλων.

Από το 2017, χιλιάδες βουλευτές από όλο το πολιτικό φάσμα έχουν ανταποκριθεί στα αιτήματα των ενδιαφερόμενων πολιτών και έχουν υπογράψει μια δέσμευση της ICAN για την προώθηση της προσχώρησης στη Συνθήκη για την Απαγόρευση των Πυρηνικών Όπλων (pledge.icanw.org).

Εκατοντάδες πόλεις, από την Ουάσιγκτον έως το Παρίσι και το Σίδνεϊ, έχουν επίσης υποστηρίξει επίσημα τη συνθήκη, υπογράφοντας μια έκκληση της ICAN (cities.icanw.org).

Δεν χρειάζεται να είστε ειδικός για να κάνετε τη φωνή σας να ακουστεί. Αυτό που έχει σημασία είναι να αναγνωρίσετε τη σοβαρότητα της απειλής και την επείγουσα ανάγκη για δράση.

Χιλιάδες χάρτινοι γερανοί στολίζουν ένα μνημείο στο Ναγκασάκι. Πηγή: ICAN

Διαμαρτυρία:

Η μη βίαιη διαμαρτυρία αποτελεί έναν σημαντικό τρόπο για τους πολίτες να εκφράσουν την αντίθεσή τους στα πυρηνικά όπλα. Μπορεί να λάβει πολλές μορφές, όπως συγκεντρώσεις, πορείες, αποκλεισμούς και αγρυπνίες.

Εδώ και δεκαετίες, μέλη του παγκόσμιου κινήματος για την ειρήνη και τον αφοπλισμό διοργανώνουν διαμαρτυρίες, μεγάλες και μικρές, για να επιστήσουν την προσοχή στο θέμα. Αμέτρητες δράσεις έχουν πραγματοποιηθεί σε εγκαταστάσεις όπου κατασκευάζονται και αναπτύσσονται πυρηνικά όπλα, σε πανεπιστήμια που εμπλέκονται στην ανάπτυξή τους, καθώς και έξω από τα εθνικά κοινοβούλια.

Αναμφίβολα, οι μαζικές διαμαρτυρίες συνέβαλαν στο να τερματιστούν οι πυρηνικές δοκιμές, να ανασταλεί η επέκταση των πυρηνικών οπλοστασίων, να αποτραπεί οποιαδήποτε χρήση πυρηνικών όπλων σε πόλεμο από το 1945 και να ασκηθεί πίεση για τον αφοπλισμό.

Σήμερα απαιτούνται πιο άμεσες δράσεις.

Μια διαμαρτυρία κατά της πυρηνικής ενέργειας στη Μελβούρνη της Αυστραλίας. Πηγή: Jesse Boylan

Αποεπένδυση:

Σε ορισμένες χώρες που διαθέτουν πυρηνικά όπλα, εταιρείες συμμετέχουν στην παραγωγή πυρηνικών όπλων και των εξαρτημάτων τους, ενώ χρηματοπιστωτικά ιδρύματα παρέχουν κεφάλαια για να καταστεί δυνατή αυτή η δραστηριότητα.

Η αποεπένδυση από τη βιομηχανία πυρηνικών όπλων αποτελεί μια συγκεκριμένη συμβολή που μπορούν να προσφέρουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στην αποπυρηνικοποίηση. Εκατοντάδες έχουν ήδη προβεί σε αυτή την ενέργεια, δεσμευόμενα να ασκούν χρηματοοικονομικές δραστηριότητες που δεν συνδέονται με τα πυρηνικά όπλα, σύμφωνα με τη Συνθήκη για την Απαγόρευση των Πυρηνικών Όπλων (divest.icanw.org).

Τα άτομα μπορούν να επικοινωνήσουν με τις τράπεζες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία τους και να επιμείνουν ώστε οι εταιρείες πυρηνικών όπλων να αποκλειστούν από τις επενδύσεις τους.

Κάντε μια δωρεά:

Όπως είχε παρατηρήσει κάποτε ο πρώην γενικός γραμματέας του ΟΗΕ Μπαν Κι-μουν: «Ο κόσμος είναι υπερ-οπλισμένος και η ειρήνη υπο-χρηματοδοτείται». Με μια δωρεά στη Διεθνή Εκστρατεία για την Κατάργηση των Πυρηνικών Όπλων (ICAN), μπορείτε να συμβάλετε στην αλλαγή αυτής της κατάστασης (icanw.org/donate).

Η ICAN αποτελεί την κορυφαία φωνή της κοινωνίας των πολιτών σε παγκόσμιο επίπεδο όσον αφορά τον πυρηνικό αφοπλισμό, με αποδεδειγμένο ιστορικό αποτελεσματικής δράσης, το οποίο αναγνωρίστηκε το 2017 με την απονομή του Βραβείου Νόμπελ Ειρήνης. Με τη στήριξή σας, μπορούμε να οδηγήσουμε την εκστρατεία μέχρι το τέλος: μέχρι την πλήρη κατάργηση των πυρηνικών όπλων.

«Χρειαζόμαστε ένα αποφασιστικό παγκόσμιο κίνημα για την απαγόρευση και την κατάργηση των πυρηνικών όπλων. Για να το πετύχουμε μέσα σε αυτή τη γενιά, πρέπει να μετατρέψουμε το κύμα της κοινής γνώμης σε ένα ισχυρό κρεσέντο: μια τεράστια, ορμητική, ακαταμάχητη δύναμη που θα μας οδηγήσει μέχρι την πλήρη εξάλειψη των πυρηνικών όπλων. Χωρίς αυτό, ακόμη και οι πιο εμπνευσμένοι ηγέτες θα παραπαίνουν στην πορεία.»

– Μπιλ Γουίλιαμς, συνιδρυτής της ICAN, 2006

Δράση της ICAN στη Γενεύη. Πηγή: Aude Catimel

Σχετικά με την εκστρατεία

Η Διεθνής Εκστρατεία για την Κατάργηση των Πυρηνικών Όπλων (ICAN) είναι μια παγκόσμια συμμαχία μη κυβερνητικών οργανώσεων με μια απλή αποστολή: να πείσει κάθε έθνος στον κόσμο να προσχωρήσει και να εφαρμόσει πλήρως την ιστορική Συνθήκη για την Απαγόρευση των Πυρηνικών Όπλων.

Η εκστρατεία ιδρύθηκε στη Μελβούρνη της Αυστραλίας το 2007, εμπνευσμένη από το επιτυχημένο κίνημα για την απαγόρευση των ναρκών κατά προσωπικού που είχε πραγματοποιηθεί μια δεκαετία νωρίτερα για ανθρωπιστικούς λόγους. Σήμερα, η ICAN έχει την έδρα της στη Γενεύη της Ελβετίας.

Από την ίδρυσή της, η ICAN έχει επικεντρωθεί στη δημιουργία ενός ισχυρού κινήματος λαϊκής αντίστασης κατά των πυρηνικών όπλων, μεταξύ άλλων ενισχύοντας τις φωνές των επιζώντων των πυρηνικών βομβαρδισμών της Χιροσίμα και του Ναγκασάκι, καθώς και των ανθρώπων που υπέστησαν βλάβες από τις πυρηνικές δοκιμές.

Σε συνεργασία με τη Διεθνή Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού, τη Γραμματεία του ΟΗΕ και κυβερνήσεις που μοιράζονται τις ίδιες απόψεις, η ICAN έχει διοργανώσει εκδηλώσεις ευαισθητοποίησης, έχει δημοσιεύσει πρωτοποριακές έρευνες, έχει οργανώσει παγκόσμιες ημέρες δράσης και έχει άμεσα υποστηρίξει την κατάργηση των πυρηνικών όπλων ενώπιον ανώτερων υπευθύνων λήψης αποφάσεων.

Βραβείο Νόμπελ Ειρήνης

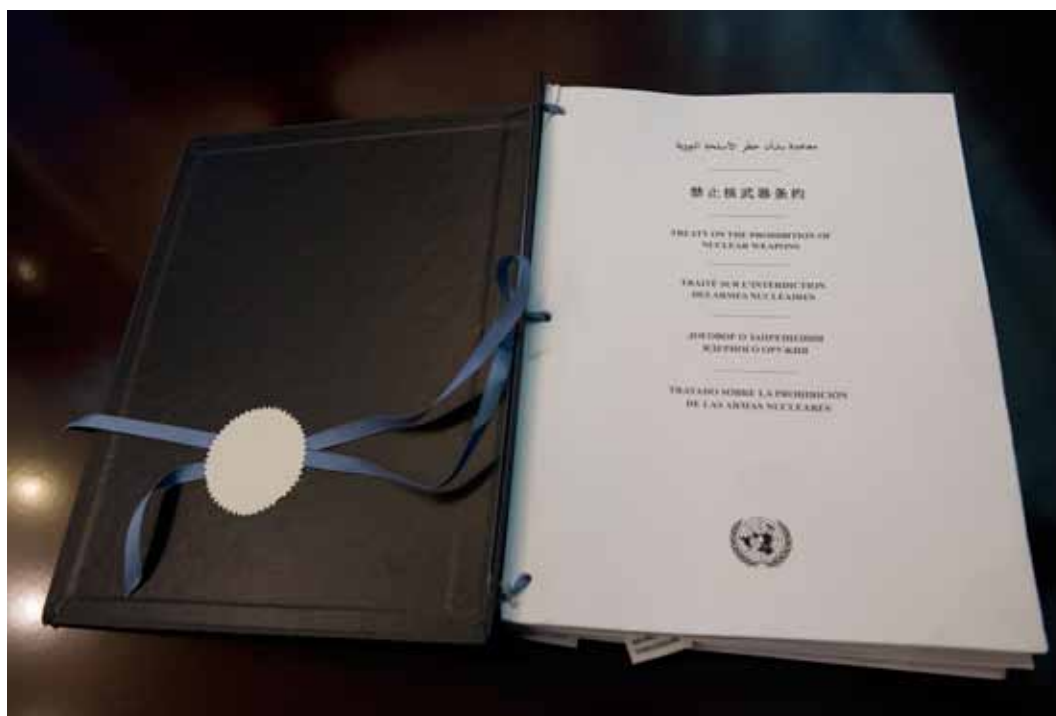
Το 2017, η ICAN τιμήθηκε με το Βραβείο Νόμπελ Ειρήνης «για το έργο της με σκοπό να επιστήσει την προσοχή στις καταστροφικές ανθρωπιστικές συνέπειες οποιασδήποτε χρήσης πυρηνικών όπλων και για τις πρωτοποριακές προσπάθειές της να επιτύχει την απαγόρευση των όπλων αυτών μέσω μιας συνθήκης».

Το βραβείο αποτελεί φόρο τιμής στις αδιάκοπες προσπάθειες των αμέτρητων ακτιβιστών και των ευαισθητοποιημένων πολιτών σε όλο τον κόσμο, οι οποίοι, από την αυγή της πυρηνικής εποχής, διαμαρτύρονται δυναμικά ενάντια στα πυρηνικά όπλα, επιμένοντας να καταργηθούν για πάντα.

Δεν πρόκειται για ένα μακρινό όνειρο, αλλά για μια επείγουσα ανάγκη. Οι μελλοντικές γενιές πρέπει να μεγαλώσουν απαλλαγμένες από αυτή τη φοβερή μάστιγα.

«Είμαστε βαθιά πεπεισμένοι ότι η ICAN, περισσότερο από οποιονδήποτε άλλο, έδωσε κατά το τελευταίο έτος στις προσπάθειες για την επίτευξη ενός κόσμου χωρίς πυρηνικά όπλα μια νέα κατεύθυνση και νέα δυναμική.»

– Νορβηγική Επιτροπή Νόμπελ, 2017

Το πρωτότυπο αντίγραφο της Συνθήκης για την Απαγόρευση των Πυρηνικών Όπλων (TPNW).
Πηγή: ICAN

Setsuko Thurlow

Όταν ήταν 13 ετών, η Σετσούκο Θέρλοου έχασε τις αισθήσεις της από την έκρηξη της πυρηνικής βόμβας που έριξαν στη Χιροσίμα. Παγιδεύτηκε στα ερείπια ενός κτιρίου που είχε καταρρεύσει, αλλά τελικά κατάφερε να συρθεί έξω.

«Οι περισσότεροι συμμαθητές μου που βρίσκονταν σε εκείνο το κτίριο κάηκαν ζωντανοί», θυμάται. «Είδα γύρω μου απόλυτη, αδιανόητη καταστροφή... Η άσχημη μυρωδιά του καμένου ανθρώπινου σώματος γέμιζε τον αέρα».

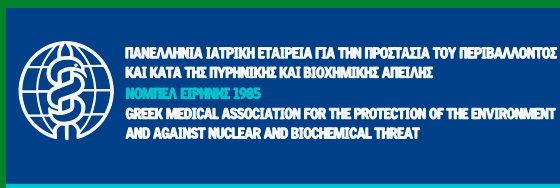
Ως ζωντανή μάρτυρας των φρικαλεοτήτων του πυρηνικού πολέμου, η Σετσούκο παρέλαβε από κοινού το Βραβείο Νόμπελ Ειρήνης που απονεμήθηκε στην ICAN το 2017. «Κάθε δευτερόλεπτο κάθε μέρας, τα πυρηνικά όπλα θέτουν σε κίνδυνο όλους όσους αγαπάμε και όλα όσα μας είναι αγαπητά», προειδοποίησε.

«Δεν πρέπει να ανεχόμαστε πλέον αυτή την παραφροσύνη.»

Προέτρεψε τους ηγέτες του κόσμου να υπογράψουν τη Συνθήκη για την Απαγόρευση των Πυρηνικών Όπλων που υιοθετήθηκε πρόσφατα. «Ας είναι αυτή η αρχή του τέλους των πυρηνικών όπλων», είπε. «Προσχωρήστε σε αυτή τη συνθήκη· εξαλείψτε για πάντα την απειλή της πυρηνικής καταστροφής.»

Η Σετσούκο Θέρλοου στην τελετή απονομής του Βραβείου Νόμπελ Ειρήνης στη Νορβηγία το 2017. Πηγή: Jo Straube

Τα πυρηνικά όπλα
κατασκευάστηκαν
από ανθρώπινα
χέρια και μπορούν να
αποσυναρμολογηθούν
από ανθρώπινα χέρια.

